

Ekonomska nejednakost i globalizacija

Šverko, Toni

Undergraduate thesis / Završni rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Pula / Sveučilište Jurja Dobrile u Puli**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:137:785209>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-26**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository Juraj Dobrila University of Pula](#)

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet ekonomije i turizma Dr. Mijo Mirković

Toni Šverko

Ekonomska nejednakost i globalizacija

Završni rad

Pula, rujan, 2023.

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet ekonomije i turizma Dr. Mijo Mirković

Toni Šverko

Ekonomska nejednakost i globalizacija

Završni rad

JMBAG: 0145024422, izvanredni student

Studijski smjer: Poslovna ekonomija – smjer Management i poduzetništvo

Predmet: Uvod u Makroekonomiju

Znanstveno područje:

Znanstveno polje:

Znanstvena grana:

Mentor: Izv.prof.dr.sc. Saša Stjepanović

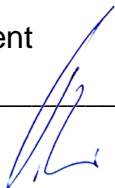
Pula, rujan, 2023.

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, dolje potpisani _____ Toni Šverko _____, kandidat za prvostupnika _____ovime izjavljujem da je ovaj Završni rad rezultat isključivo mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio Završnog rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz kojega necitiranog rada, te da ikoji dio rada krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Student

_____

U Puli, _____ 18.09. _____, _____ 2023. _____ godine

IZJAVA o korištenju autorskog djela

Ja, _____ Toni Šverko _____ dajem odobrenje Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli, kao nositelju prava iskorištavanja, da moj završni rad pod nazivom
_____ Ekonomska nejednakost i globalizacija _____

_____ koristi na način da gore navedeno autorsko djelo, kao cjeloviti tekst trajno objavi u javnoj internetskoj bazi Sveučilišne knjižnice Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli te kopira u javnu internetsku bazu završnih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice (stavljanje na raspolaganje javnosti), sve u skladu s Zakonom o autorskom pravu i drugim srodnim pravima i dobrom akademskom praksom, a radi promicanja otvorenoga, slobodnoga pristupa znanstvenim informacijama.

Za korištenje autorskog djela na gore navedeni način ne potražujem naknadu.

U Puli, 18.09.2023.

Potpis

Sažetak

U završnom radu se analiza problem ekonomske nejednakosti i njezine implikacije u kontekstu globalizacije. Rad je podijeljen u četiri poglavlja, počevši s uvodom koji definira ekonomsku nejednakost i njezine različite razine. U drugom poglavlju raspravlja se o odnosu između siromaštva i nejednakosti i istražuje je li nejednakost uzrok ili posljedica globalizacije. Treće poglavlje predstavlja statističku analizu ključnih pokazatelja nejednakosti za relevantne globalne regije i pojedinačne zemlje. Analiza koristi podatke iz Svjetske baze podataka o nejednakosti i fokusira se na distribuciju dohotka, bogatstva i GINI koeficijenta. U četvrtom poglavlju sažeti su zaključci istraživanja. Cilj istraživanja je izračunati i usporediti ekonomske nejednakosti na globalnoj razini i važne trendove u kretanju ekonomske nejednakosti za odabrane pokazatelje u razdoblju od 30 godina. U radu se ističe važnost razumijevanja odnosa između globalizacije i nejednakosti te potreba za mjerama koje će osigurati pravednu raspodjelu bogatstva.

Ključne riječi: ekonomska nejednakost, globalizacija, siromaštvo, GINI koeficijent

Abstract

The research paper analyzes the problem of economic inequality and its implications in the context of globalization. The paper is divided into four chapters, starting with an introduction that defines economic inequality and its different levels. The second chapter discusses the relationship between poverty and inequality and explores whether inequality is a cause or a consequence of globalization. The third chapter presents statistical analysis of key indicators of inequality for relevant global regions and individual countries. The analysis uses data from the World Inequality Database and focuses on the distribution of income, wealth, and the GINI coefficient. The fourth chapter concludes the research paper. The aim of the study is to calculate and compare economic inequality on a global level and important trends in the movement of economic inequality for selected indicators over a 30-year period. The paper highlights the importance of understanding the relationship between globalization and inequality and the need for measures to ensure a fair distribution of wealth.

Key words: economic inequality, globalization, poverty, GINI coefficient

Sadržaj

1. Uvod.....	2
1.1 Izvori podataka.....	3
1.2 Predmet i cilj rada	4
1.3 Sadržaj rada.....	4
2. Problem ekonomske nejednakosti.....	6
2.1 Siromaštvo i nejednakost.....	7
2.2 Nejednakost kao uzrok ili posljedica globalizacije	11
3. Analiza ekonomske nejednakosti	14
3.1 Nejednakost distribucije dohotka	18
3.2. Nejednakost distribucije bogatstva.....	19
3.3. Pokazatelji globalne nejednakosti	21
3.4 Dinamika kretanja pokazatelja ekonomske nejednakosti	24
3.5. Pokazatelji nejednakosti za SAD i Kinu i uloga državnih transfera	26
4. Zaključak	31
Popis literature	33
Popis slika	35
Popis tablica	36
Prilog	37

1. Uvod

Pitanje nejednakosti predstavlja kompleksan pojam zbog čega često dolazi do nerazumijevanja tog problema. Nejednakost se može proučavati na različitim razinama, od nejednakosti među spolovima, nejednakostima između različitih starosnih ili obrazovanih skupina, dohodovne nejednakosti ili nejednakosti bogatstva itd. Pojam nejednakosti koji će se koristiti u ovom završnom radu primarno obuhvaća ekonomsku nejednakost. Ekonomska nejednakost se odnosi na razlike u distribuciji ekonomskih resursa, kao što su dohodak, bogatstvo, ili pristup prilikama i resursima, među pojedincima, kućanstvima, ili društvima. Predmetom analize ekonomske nejednakosti često su razlike između država, ali i unutar jedne države.

Tema ekonomske nejednakosti postala je izrazito aktualna tijekom 20. i 21. stoljeća te je dobila na popularnosti, posebno u razdobljima velikih ekonomskih kriza. Ova tematika privukla je pažnju ekonomista, sociologa i političkih analitičara zbog njezinih ozbiljnih društvenih, ekonomskih i političkih implikacija. Već u ranom 20. stoljeću, ekonomisti poput Thorsteina Veblena i Johna Maynarda Keynesa razmatrali su pitanja nejednakosti i njezinog utjecaja na stabilnost društva. Međutim, tema ekonomske nejednakosti postala je posebno aktualna tijekom Velike recesije 1929. godine i nakon nje. John Kenneth Galbraith (2009.) istraživao je rastuću nejednakost u kontekstu ekonomskim promjena nastalih nakon Velike svjetske recesije, ukazujući na duboke nepravde u raspodjeli bogatstva. Možda najveći doprinos u popularizaciji problema nejednakosti, siromaštva, ali i drugih usko povezanih tema još u 19.st., zasigurno je odigrala i Marxova kritika političke ekonomije koja je za sobom donijela povijesno važne promjene u političkim i društvenim odnosima. Marx (2010.) naglašava duboku podjelu društva između društvenih klasa i kritizira „kapitalističku“ eksploataciju radnika. Njegova filozofija duboko je utjecala na razumijevanje ekonomske nejednakosti kao posljedice društvo-političkog sistema.

U suvremenoj literaturi, rast ekonomske nejednakosti privukao je još veću znanstvenu, ali i političku pozornost. Francuski ekonomist Thomas Piketty (2017.) postao je svjetski poznat zahvaljujući svojoj knjizi „Kapital u 21. stoljeću“, u kojoj je detaljno analizirao dugoročne trendove u ekonomskoj nejednakosti. Piketty zagovara veće progresivne poreze na bogatstvo i dohodak kao sredstvo za suzbijanje rastuće nejednakosti. Smatra

da države trebaju poduzeti mjere kako bi osigurale ravnotežu u raspodjeli bogatstva, uključujući i oporezivanje visokih prihoda i bogatstva. Pikettyjev prijedlog o oporezivanju bogatstva i nasljedstva dobio je pozornost i potporu u nekim političkim krugovima.

Postojanje nejednakosti ne treba se nužno smatrati društvenim problemom ako je nejednakost rezultat različitih potreba i sposobnosti pojedinaca. Ekonomska nejednakost privlači pozornost i stvara pritisak na društveno-političku reakciju kada ona nastaje kao posljedica nekih nezaustavljivih procesa poput globalizacije. Sama činjenica da svijet nikada neće postići savršenu jednakost, ne opravdava probleme koje nejednakost stvara. Nejednakost nije problem koji će biti riješen kada svi ljudi i sve zemlje budu potpuno jednake u ekonomskom smislu – jednako bogate, nego je nejednakost problem kada ono generira klasne sukobe, siromaštvo, nemogućnost jednakih prilika, nemogućnost konvergencije, podjednak obrazovni i zdravstveni status, usporavanje gospodarskog rasta itd. Također, pošto su globalizacija i nejednakost značajno međusobno povezani, važno je razumjeti nastaje li nejednakost kao posljedica globalizacije ili kao posljedica odupiranja globalizaciji. Koje probleme u svijetu, državama i društvu stvara nejednakost, koja je uloga globalizacije u povećanju ili smanjenju nejednakosti, što govore podaci o ekonomskoj nejednakosti i kako bi se taj problem trebao riješiti, pitanja su na koja se nastoji odgovoriti u ovom završnom radu.

1.1 Izvori podataka

Za potrebe analize ekonomske nejednakosti, ključan izvor podataka je „*World Inequality Database*“ (Alvaredo et al., 2022.). Ova platforma pruža obimnu zbirku podataka o raspodjeli dohotka i bogatstva širom svijeta. Uzorak država u u trećem poglavlju uglavnom obuhvaća svjetske regije kako bi se usporedila nejednakost na globalnoj razini. Istraživanje se provodi za razdoblje od 1991. do 2021. godine.

Podaci o Hrvatskoj omogućuju usporedbu domaće nejednakosti sa prosjekom u svijetu i svjetskim regijama. Za sve države u WID bazi podataka računa se prosječna stopa rasta glavnih pokazatelja ekonomske nejednakosti kako bi se dobio uvid u dinamiku rasta i pada nejednakosti između različitih svjetskih regija. Dok su rezultati sažeto prikazani u trećem poglavlju, dinamika kretanja ekonomskih pokazatelja za sve države prikazana je u prilogu završnog rada.

Najvažniji pokazatelji ekonomske nejednakosti koji se koriste u analizi su:

1. GINI koeficijent - temeljni pokazatelj prisutnosti ekonomske nejednakosti. Ovaj indeks mjeri stupanj nejednakosti u raspodjeli dohotka ili bogatstva. GINI koeficijent se kreće između 0 i 1, pri čemu 0 označava potpunu jednakost (svi imaju isti dohodak ili bogatstvo), a 1 označava potpunu nejednakost (jedna osoba ili kućanstvo posjeduje sve)
2. Distribucija dohotka - prikazuje raspodjelu ukupnog dohotka po percentilima stanovništva.
3. Distribucija neto imovine – prikazuje raspodjelu ukupne neto imovine po percentilima stanovništva. Neto imovina se računa kao bruto imovina umanjena za dugove stanovništva. To znači da neto imovina može poprimiti i negativne vrijednosti ako je prisutna visoka zaduženost stanovništva.

1.2 Predmet i cilj rada

Tema istraživačkog rada obuhvaća ekonomsku nejednakost i njezine implikacije u kontekstu globalizacije. Cilj istraživanja je izračunati i usporediti ekonomsku nejednakost na globalnoj razini te važne trendove u kretanju ekonomske nejednakosti za odabrane pokazatelje kroz period analize od 30 godina. Pritom se u analizi koriste sve države svijeta dostupne u WID bazi (Alvaredo et al., 2022.), koje se grupiraju prema relevantnim i usporedivim svjetskim regijama. U analizi ekonomske nejednakosti, ključnu ulogu imaju pokazatelji distribucije dohotka, bogatstva i GINI koeficijent.

Problem ekonomske nejednakosti konceptualno se razrađuje u kontekstu globalizacije i otvorenog pitanja povezanosti nejednakosti i siromaštva.

1.3 Sadržaj rada

Rad je podijeljen na četiri poglavlja. Nakon uvoda slijedi drugo poglavlje u kojem se razrađuje problem ekonomske nejednakosti. U kontekstu ekonomske nejednakosti, objašnjava se međusoban odnos između siromaštva i nejednakosti – koji je možda i glavni razlog velike popularnosti teme nejednakosti. Problem siromaštva i nejednakosti često je isprepleten, a zbog sličnih rješenja u njihovom suzbijanju, često zauzimaju jedan

zajednički prostor u društveno-političkom diskursu. Nadalje, ekonomska nejednakost ispituje se u kontekstu uzroka ili posljedica globalizacije, odnosno nastaje li ekonomska nejednakost kao posljedica globalizacije iz odupiranja globalizaciji.

U trećem poglavlju prikazuje se statistička analiza kretanja ključnih pokazatelja nejednakosti za relevantne svjetske regije i pojedine države. U statističkoj i deskriptivnoj analizi, nastoje se uočiti ključne razlike između regije te trendovi u kretanju ekonomske nejednakosti tijekom 30 godina analize. U četvrtom poglavlju prikazuju se zaključak istraživanja.

2. Problem ekonomske nejednakosti

Problem nejednakosti može se sagledavati kao neriješeno pitanje koje se kroz povijest samo kratkoročno rješavalo velikim nasiljem ili paralelno s velikim društvenim krizama ili prirodnim katastrofama (Scheidel, 2017.). Prema Schiedelu (2017.), postoje samo četiri načina da se suzbije nejednakost: (1) kolapsi država i civilizacija, (2) masovni industrijski ratovi koji mobiliziraju veliki dio stanovništva, (3) epidemije, (4) velike političke revolucije poput Oktobarske.

Ako tako gledamo na povijest društva i nejednakosti, možemo se zapitati treba li uopće postojati inicijativa za konvergencijom bogatstva ili je ta inicijativa sama po sebi uzaludna. Odgovor leži u snažnoj instituciji koju je društvo kroz stoljeća stvorilo i kojoj je dalo ogromnu moć: država. Država posjeduje alate kojima može vršiti redistribuciju dohotka i bogatstva u društvu, ali koji često smanjuju ekonomsku efikasnost zbog čega i oko njezine uloge u reakciji na rješavanje nejednakosti postoje neslaganja među ekonomistima. Scheidel (2017.) međutim govori da su svi alati u mirnim vremenima uzaludni, uključujući državnu intervenciju putem poreza. Jedina mjera koja može suzbiti nejednakost u mirnim vremenima očituje se u emigraciji. Odlazak značajnog broja ljudi potiče rast plaća niskokvalificiranih radnika i smanjuje nejednakosti u raspodjeli dohotka (Scheidel spominje Italiju prije Prvog svjetskog rata).

Postoje brojni ekonomski analitičari koji su u ovom stoljeću ponovno oživjeli raspravu o suzbijanju nejednakosti uz instrumente državne intervencije, progresivnog oporezivanja imovine i dohotka (Atkinson, 2015.; Piketty, 2017.). Scheidel (2017.) pak ističe da su olako upali u zamku neostvarivih političkih prijedloga. Thomas Piketty zajedno je sa sedmero stručnjaka javnosti predstavio „Manifest za demokratizaciju Europe“ i uputio ga europskim političarima. U manifestu predlaže „proračun za demokraciju“ koji bi bio financiran iz četiri nova glavna europska poreza, koji bi se temeljili na solidarnosti. Oporezivali bi se profiti najvećih tvrtki s prihodima od preko 200 tisuća eura godišnje, zatim visoka primanja, pa najveći vlasnici s imovinom višom od milijun eura, a naposljetku i emisije ugljičnog dioksida s minimalnom cijenom od 30 eura po toni.

Osim progresivnih oporezivanja postoji i snažna inicijativa za uvođenjem temeljnog minimalnog dohotka svim stanovnicima države koji bi zamijenio sustav socijalnih davanja.

Minimalni dohodak, omogućio bi ispunjenje osnovnih životnih potreba svim ljudima. To znači da bi se na taj način suzbilo siromaštvo, ali naravno ne i nejednakost. Ipak, nejednakost u uvjetima nepostojanja siromaštva potpuno okreće fokus nosioca ekonomske i društvene politike. Isticanje nejednakosti kao društvenom problema, uglavnom je povezano s isticanjem neuspješne integracije najsiromašnijeg postotka ljudi u društvene aktivnosti povezane s obrazovanjem, prehranom i zdravstvom. Međutim, kada su navedeni elementi ispunjeni, nejednakost se može uspoređivati između različitih razina luksuza, čija nesavršena distribucija ne generira dodatne negativne socio-ekonomske posljedice na društvo u cjelini.

Bez obzira je li država u stanju riješiti problem nejednakosti u mirnim vremenima, ostaje samo pitanje može li to učiniti proces puno širi i moćniji od države – globalizacija, ili će se taj problem unutar okvira globalnog okruženja tek razbuktati. Teza ovog rada i prije same analize podataka o tome smanjuje li se nejednakost u svijetu i smanjuje li se ili povećava kao posljedica globalizacije, jest da u bilo kojem slučaju, globaliziran će svijet zasigurno odgovoriti na taj problem. To znači da, ako je Scheidel u pravu, rješavanje toga problema možda preuzme stare običaje iz povijesti poput nasilja. Ljudi su danas svjesni nejednakosti koja je za mnoge najsiromašnije vidljiva u svim oblicima i koja zasigurno predstavlja oblik društvene frustracije. Važno je napomenuti da je jedan od glavnih faktora razvoja društva upravo proizvodni i potrošački odnos, o kojem detaljnije govori povijesni materijalizam kao pravac socijologije. Dakle, sa sigurnošću možemo tvrditi da je nejednakost vidljiva među ljudima, a bez obzira povećava li ju globalizacija ili smanjuje, ljudi bi je za to mogli okriviti. Ukoliko široka masa nezadovoljnih potrošačkom snagom upere prstom u krivca (koji to možda i nije), neće ostati puno toga što se može učiniti da bi se nezadovoljsvo primirilo.

2.1 Siromaštvo i nejednakost

Jedan od ključnih aspekata ekonomske nejednakosti je povezanost između siromaštva i nejednakosti. Ovaj odjeljak će se baviti razumijevanjem te veze i kako siromaštvo igra ulogu u stvaranju i održavanju ekonomske nejednakosti. Ekonomska nejednakost je karakteristika globalne ekonomije koja se najuočljivije manifestira kroz različite pozicije pojedinaca unutar ekonomske raspodjele, uključujući distribuciju dohotka, plaća i

bogatstva. Važno je napomenuti da ekonomski položaj pojedinca ovisi o različitim čimbenicima kao što su spol, dob, nacionalna i etnička pripadnost, te individualne nadarenosti i trud, dok se ekonomska nejednakost najčešće analizira kroz prizmu razlike između bogatih i siromašnih u ukupnoj ekonomskoj distribuciji. Ova nejednakost može se promatrati kroz različite perspektive, uključujući nejednakost ishoda ekonomske transakcije i nejednakost mogućnosti.

Nejednakost ishoda proizlazi iz činjenice da pojedinci iz ekonomskih transakcija ostvaruju značajno više koristi od drugih, a razlike u dohotku su jedan od glavnih aspekata ove vrste nejednakosti. S druge strane, nejednakost mogućnosti odnosi se na situaciju u kojoj pojedincima nedostaje pristup obrazovnim institucijama ili zaposlenju, ograničavajući njihovu sposobnost da ostvare koristi u društvu temeljenom na načelima tržišne ekonomije.

Ekonomska nejednakost također se promatra kroz različite dimenzije, uključujući nejednakost prihoda, plaća i bogatstva. Nejednakost prihoda odnosi se na nejednaku distribuciju dohotka među pojedincima ili kućanstvima, uključujući sve izvore prihoda kao što su plaće, kamate na štednju, dividende i socijalna davanja. Nejednakost plaćanja, s druge strane, istražuje razlike u primanjima pojedinaca iz zaposlenja, uključujući plaće, bonuse i druge oblike naknade. Nejednakost bogatstva obuhvaća ukupnu vrijednost imovine kojom raspolažu pojedinci ili kućanstva, uključujući financijsku imovinu, nekretnine i druga imovinska prava.

Važno je napomenuti da ekonomska nejednakost ima globalni i lokalni aspekt, te se može promatrati na razini pojedinaca, grupa u populaciji i između različitih zemalja. Njezino mjerenje obuhvaća različite metode, uključujući Ginijev koeficijent, Lorenzovu krivulju i indeks ljudskog razvoja, kako bi se razumjela razina nejednakosti u društvu.

Ekonomska nejednakost i siromaštvo često su međusobno povezani fenomeni u ekonomiji i društvu.

Ekonomska nejednakost, kao razlika u raspodjeli ekonomskih resursa među pojedincima i skupinama, može doprinijeti povećanju siromaštva. Kada veći dio bogatstva i prihoda koncentrira u rukama manjeg broja pojedinaca ili skupina, to može rezultirati smanjenim pristupom ekonomskim prilikama i resursima za siromašnije slojeve društva.

S druge strane, siromaštvo je često rezultat nedostatka ekonomske prilike i ograničenog pristupa resursima potrebnim za zadovoljenje osnovnih životnih potreba, kao što su hrana, stanovanje, obrazovanje i zdravstvena skrb. Ekstremna ekonomska nejednakost može ograničiti mogućnosti siromašnih ljudi da izbjegnu siromaštvo i poboljšaju svoj životni standard.

Odnos između ekonomske nejednakosti i siromaštva može se razmatrati iz različitih perspektiva, uključujući:

- 1) Učinak na socijalnu mobilnost: Veća ekonomska nejednakost može smanjiti socijalnu mobilnost, otežavajući siromašnim pojedincima napredovanje i izlazak iz siromaštva.
- 2) Pravičnost i društvena kohezija: Velika ekonomska nejednakost može dovesti do socijalnih napetosti i narušiti društvenu koheziju, što može imati negativne posljedice na stabilnost društva.
- 3) Ekonomski rast: Prevelika ekonomska nejednakost može usporiti gospodarski rast jer ograničava pristup resursima i prilikama za veći dio stanovništva.

Ekonomska nejednakost ima značajan utjecaj na socijalnu mobilnost. Istraživanja su pokazala da regije s većom ekonomskom nejednakošću često imaju nižu socijalnu mobilnost (Chetty et al., 2014.). Također, obrazovna nejednakost, kao oblik ekonomske nejednakosti, ograničava pristup obrazovnim prilikama, što može biti ključni faktor koji utječe na socijalnu mobilnost (Reardon, 2011.). Ove činjenice ukazuju na važnost smanjenja ekonomske nejednakosti kako bi se potakla socijalna mobilnost i osigurala jednaka prilika za napredak u društvu.

Ekonomska nejednakost može ugroziti pravičnost i društvenu koheziju. Istraživanja su pokazala da velika ekonomska nejednakost može rezultirati socijalnim napetostima i

smanjenjem osjećaja pravde u društvu (Wilkinson i Pickett, 2009.). To može dovesti do narušavanja društvene kohezije i povećanja podjela između različitih društvenih grupa.

Ekonomska nejednakost također može utjecati na ekonomski rast. Studije su sugerirale da visoka ekonomska nejednakost može usporiti gospodarski rast, ograničavajući pristup resursima i prilikama za veći dio stanovništva (Barro i Lee, 2013.). Ovo može rezultirati manjim potencijalom za ekonomski napredak i prosperitet društva. Stoga, smanjenje ekonomske nejednakosti može biti ključno za poticanje održivog ekonomskog rasta (Chetty i Hendren, 2018.).

Ukratko, ekonomska nejednakost duboko utječe na socijalnu mobilnost, pravičnost, društvenu koheziju i ekonomski rast te često rezultira povećanjem siromaštva. Kroz analizu različitih aspekata ekonomske nejednakosti, postaje jasno da njezino smanjenje igra ključnu ulogu u stvaranju društva koje promiče jednake prilike i prosperitet za sve građane, te omogućava smanjenje siromaštva i poboljšanje životnih uvjeta za najranjivije članove društva.

Filozof Harry Frankfurt (2015.) objašnjava da je nejednakost pojam s nejasnim moralnim sadržajem i da bi nas umjesto toga trebalo zanimati samo smanjivanje siromaštva.

Nejednakost kao problem može se raščlaniti na nejednakost kada ona radi razlike među bogatima i siromašnima takve da onemogućuje siromašnima ekonomske kategorije poput financiranja obrazovanja, zdravstva, i nekih osnovnih materijalnih potreba. Ne može se zaključiti da je nejednakost problem onda kada siromaštvo ne postoji, a kada si ljudi mogu priuštiti dostojanstven život. Teško je podvući granicu gdje te kategorije nastupaju u globaliziranom svijetu danas, ali možda je odgovor u Maslowljevoj piramidi potreba. Dvije osnovne razine ljudskih potreba uključuju materijalnu dimenziju, a to su fiziološke potrebe i potrebe za sigurnošću (između ostaloga i materijalnom). Ukoliko pojedinac uspijeva zadovoljiti te prve dvije potrebe, možemo reći da nije materijalno siromašan. Ukoliko ne može, on se suočava s problemom siromaštva koji paralelno postoji s problemom nejednakosti koja nastaje u društvu ako postoje pojedinci koji si zadovoljenje tih potreba mogu priuštiti. Ukoliko su te potrebe zadovoljene kod svih, nemoguće je ulaziti u granice nejednakosti i pokušati ih riješiti jer su one neriješive. One

su uvijek postojale i uvijek će postojati zbog različitih potreba pojedinaca, ali i njihovih sposobnosti. U tom kontekstu je čak moguće da nejednakosti u društvu bez siromašnih budu posljedica ljudske motivacije i njihovih preferencija, što će onda omogućiti i slobodan i ekonomski neopterećen gospodarski rast i razvoj.

Može se zaključiti da je problem nejednakosti problem samo onda kada postoji siromaštvo i nemogućnost zadovoljenja primarnih materijalnih potreba, a da ne postoji problem nejednakosti kada je riječ o ljudskim beskonačnim željama i ograničenjima.

2.2 Nejednakost kao uzrok ili posljedica globalizacije

Globalizacija, kao proces sveobuhvatne svjetske povezanosti, ima duboke i složene posljedice na ekonomske strukture i društvene dinamike diljem svijeta. Tema ovog poglavlja obuhvaća pitanja o tome kako globalizacija može doprinijeti ekonomskoj nejednakosti te kako sama ekonomska nejednakost može oblikovati tijek globalizacije. Analizom ovog kompleksnog odnosa pokušava se bolje razumjeti kako globalizacija utječe na raspodjelu bogatstva i prilika među različitim društvenim skupinama i državama.

Globalizacija može rezultirati povećanjem ekonomske nejednakosti kroz koncentraciju bogatstva, razlike u pristupu tržištu rada i povećanu ekonomsku nejednakost među zemljama, dok istovremeno može smanjiti apsolutno siromaštvo u mnogim zemljama u razvoju, no stvarati relativno siromaštvo i negativne učinke na određene sektore ekonomije.

Globalizacija se često promatra kao kompleksan proces u kojem postoje uzročno-posljedične veze s ekonomskom nejednakošću. Međutim, važno je napomenuti da učinci globalizacije na nejednakost ovise o specifičnim uvjetima u svakoj zemlji, kao i o političkim mjerama i institucionalnim okruženjima. Učinci na ekonomsku nejednakost navode se kao dvosmjerna veza, gdje globalizacija može istovremeno biti uzrokom i posljedicom. Postoje različita stajališta o tome je li globalizacija uzrok ili posljedica nejednakosti, a to može varirati ovisno o kontekstu.

Uvod u analizu učinka globalizacije na ekonomsku nejednakost pruža uvid u argumente koje istraživači poput Stiglitz, Rodrika i Williamsona iznose u vezi s globalizacijom kao mogućim uzrokom povećanja ekonomske nejednakosti.

Stiglitz (2002.) i Rodrik (1997.) tvrde da globalizacija može pridonijeti povećanju ekonomske nejednakosti. Navodi se da globalna integracija može poticati deregulaciju financijskih tržišta, što može pogodovati bogatijim slojevima i multinacionalnim korporacijama, čime se povećava nejednakost. Globalizacija također može poticati „utrkvanje prema dnu“ u kojem se zemlje natječu za investicije privlačeći ih niskim plaćama i lošim uvjetima rada, što može pogoršati uvjete radnika i povećati nejednakost (Williamson, 1997.).

Drugi pristup tvrdi da globalizacija može biti posljedica unutarnje ekonomske nejednakosti u zemljama. To znači da zemlje s većom unutarnjom nejednakošću mogu biti sklonije globalizaciji jer bogatiji slojevi društva imaju veći interes za otvaranje tržišta i investiranje u inozemstvu kako bi povećali svoj kapital (Milanovic, 2003.).

Osim Milanovića, autor Thomas Piketty (2017.) također istražuje temu ekonomske nejednakosti i globalizacije. Piketty argumentira da globalizacija može pogodovati povećanju ekonomske nejednakosti jer omogućuje kapitalu da se lako premješta između zemalja i da ostvaruje veće prinose u zemljama s nižim porezima i plaćama. Ovaj argument sugerira da ekonomska nejednakost može poticati globalizaciju kao sredstvo za maksimizaciju profita, što podržava ideju da je globalizacija posljedica ekonomske nejednakosti.

S obzirom na kompleksnost odnosa između globalizacije i ekonomske nejednakosti, možemo zaključiti da se radi o dinamičkom i dvosmjernom procesu, gdje obje strane međusobno utječu jedna na drugu. Globalizacija može istovremeno biti uzrokom i posljedicom ekonomske nejednakosti, ovisno o specifičnim uvjetima u svakoj zemlji i političkim mjerama koje se provode. Stajališta autora kao što su Stiglitz, Rodrik, Milanović i Piketty pružaju različite perspektive na ovu temu, ali jasno je da globalizacija ima duboke posljedice na raspodjelu bogatstva i prilika među različitim društvenim skupinama i zemljama. Razumijevanje ovog odnosa ključno je za razvoj politika koje mogu ublažiti ekonomske nejednakosti i osigurati pravičniju globalnu integraciju.

Da bi se ublažile ekonomske nejednakosti i osigurala pravednija globalna integracija, mogu se primijeniti različite politike. To uključuje porezne reforme koje promiču progresivno oporezivanje bogatijih slojeva, regulaciju finansijskih tržišta kako bi se spriječili ekstremni rizici i nejednakosti u pristupu resursima, te politike obrazovanja i socijalne zaštite koje osiguravaju pristup obrazovanju i zdravstvenoj skrbi za sve građane. Također, promoviranje pravedne trgovine i zaštita prava radnika može doprinijeti smanjenju negativnih učinaka globalizacije na radnike i siromašne društvene skupine.

3. Analiza ekonomske nejednakosti

Analizu ekonomske nejednakosti moguće je svrstati u više kategorija. Nejednakost na svjetskoj razini, unutar države ili pak među državama. Ekonomska nejednakost na svjetskoj razini predstavlja razlike između najbogatijih i najsiromašnijih država ili regija. Kada bi se te razlike mogle sažeti u nekoliko faktora, to bi u najširem smislu bile razlike u tehnologiji, kulturi i ekonomskoj strukturi. Velik dio svijeta je kasnio za tehnološkim rastom započetim u industrijskoj revoluciji u kojoj je Zapad stvorio i zacementirao položaj predvodnika. Razlike koje su danas vidljive između razvijenih država i država u razvoju zasigurno nisu jednostavno premostive, ali niti su u fokusu ekonomskih politika. Države se uvijek fokusiraju na ekonomsku nejednakost unutar vlastitih granica. Ekonomska nejednakost unutar države predstavlja nejednaku distribuciju bogatstva između stanovništva, odnosno pojedinaca, kada se u obzir uzme jednaka razina tehnologije, dostupnog znanja i institucija. Ekonomska nejednakost unutar granica neke države zato i je fenomen u središtu fokusa – jer za razliku od nejednakosti između različitih regija svijeta, obuhvaća iste preduvjete u kojima stanovništvo proizvodi i raspodjeljuje dohodak ili bogatstvo.

Iz istog razloga su države sklonije boriti se s nejednakošću unutar svojih granica kako bi odgovarale svojem biračkom tijelu i pogotovo u modernoj državi koja djelomično preuzima funkciju redistribucije bogatstva. S druge strane, globalna nejednakost teže je rješiva jer ne postoji izravna veza u koristi rješavanja tog problema kao što su to politički rezultati za one koji se njime bave unutar vlastite države. Ipak, države su prisiljene reagirati i na globalnoj tj. regionalnoj razini, ali više u smjeru rješavanja posljedica nego uzroka, kada nejednakost postane razlog velikih migracija iz siromašnih u bogate zemlje.

Analiza ekonomske nejednakosti među različitim državama odgovoriti će na pitanje u kojim su državama nejednakosti veće ili manje unutar njihovih granica. Nejednakost u smislu uspoređivanje jedne države kao cjeline s drugom, uspoređivajući njihovu imovinu, dohotke, javni dug i sl. nije relevantno jer ne prikazuje nejednakost kao problem. Razlike među državama često su razlike u konkurentnosti ili pak kulturi država, pa je racionalno očekivati da sve države ne žele imati jednaku razinu bogatstva. Kultura društva pritom

igra značajnu ulogu - postoje narodi i države koje jednostavno biraju svoj stil života takav da zahtijevaju malo ili pak puno, pa su u skladu s time spremni provoditi vrijeme na poslu stvarajući bogatstvo ili ga trošiti kroz dokolicu.

Glavni pokazatelji nejednakosti koji će biti analizirani u sljedećim poglavljima su distribucija bogatstva i dohotka unutar države te GINI koeficijent nejednakosti, a usporedbom tih pokazatelja među regijama i državama, dobit će se uvid u kojoj je globalnoj regiji nejednakost unutar granica države najveća. Također, usporedbom Hrvatske s drugim državama, nastoji se prikazati i pozicija Hrvatske u globalnoj distribuciji nejednakosti. Kako bi se analizirala distribucija nejednakosti za dohodak i bogatstvo stanovništva unutar države (ili regije), koriste se tri osnovne kategorije percentila u distribuciji:

- Pedeseti percentil = predstavlja najsiromašnijih 50% stanovništva
- Stoti percentil - devedeseti percentil = predstavlja najbogatijih 10% stanovništva
- Stoti percentil - devedesetdeveti percentil = predstavlja najbogatijih 1% stanovništva

Populacija se u podacima sastoji od pojedinaca starijih od 20 godina. Osnovna jedinica je populacije pojedinac, a ne kućanstvo i resursi se ravnomjerno dijele unutar parova.

Tablica 1 prikazuje prosječne vrijednosti bogatstva i dohotka u periodu 1995. – 2021. koje posjeduje odabrane kategorije percentila stanovništva. Također se prikazuje prosječna vrijednost GINI koeficijenta za cijeli skup stanovništva čija se vrijednost kreće od 0 do 100. Veća vrijednost GINI koeficijenta ukazuje na veću nejednakost (dohotka ili bogatstva). Podaci za GINI koeficijent bogatstva cijelog svijeta u prosjeku nisu dostupni.

Iz tablice je vidljivo da postoji značajna razlika između nejednakosti bogatstva i dohotka. Dohodak se mjeri kao ukupni iznos svih prihoda koje ostvaruju vlasnici čimbenika proizvodnje (rada i kapitala) prije oporezivanja. Bogatstvo se definira kao neto bogatstvo, tj. uključuje vrijednost nefinancijske i financijske imovine (stanovanje, zemljište, depoziti, obveznice, dionice itd.) koju drže kućanstva, umanjena za njihove dugove. Osobni sektor ili sektor kućanstava – u smislu nacionalnih računa – uključuje sva kućanstva i privatne

osobe (uključujući one koji žive u institucijama), kao i nekorporativna poduzeća čiji računi nisu odvojeni od računa kućanstava koja ih posjeduju.

Tablica 1: Prosječne vrijednosti bogatstva i dohotka prema odabranim percintilima i GINI koeficijent za 1995. - 2021. (u postotcima)

INDIKATOR NEJEDNAKOSTI	BOGATSTVO				DOHODAK			
	donjih 50%	top 1%	top 10%	GINI	donjih 50%	top 1%	top 10%	GINI
Afrika	0,84	39,09	73,57	86	8,08	19,83	55,54	68,96
Azija	4	35,84	71,39	80,81	11,35	19,09	52,26	63,29
Bliski Istok	0,57	52,56	81,71	90,24	8,33	26,49	62,33	70,84
Europa	3,22	24,82	60,23	76,16	18,05	10,69	35,01	48,6
Europska Unija	3,57	24,36	59,53	75,44	18,64	10,6	34,77	47,83
Hrvatska	5,19	22,45	56,1	72,21	20,05	7,38	31,63	44,73
Kina	9,6	25,76	58,45	68,17	18,32	12,01	38,03	49,2
SAD	0,67	32,86	72,22	82,78	16,27	16,11	40,85	52,85
Sjeverna Amerika	1,67	32,61	68,78	73,06	15,56	15,9	41,28	53,81
Svijet	1,67	38,72	77,8	NA	7,2	19,03	54,69	69,1

Izvor: Alvaredo et al. (2022.)

Upravo razlika između obuhvata (neto) bogatstva i dohotka prikazuje stvarne razlike u nejednakosti. Neto bogatstvo može se sagledati kao akumulirani iznos svih dohodaka umanjen za dugove pojedinca. Upravo uzimajući u obzir dugove koji značajno smanjuju neto bogatstvo, a ništa ne govore o dohotku, dobivamo jasnu sliku distribucije nejednakosti. Najveća razlika između dohotka i bogatstva kojeg posjeduje 50. percentil stanovništva je u SAD-u. To znači da je tamo najznačajni negativni utjecaj dugova stanovništva na njihovo bogatstvo koji su pritom neravnomjerno raspoređeni između različitih percentila. Tablica 1 prikazuje da je 50. percentil stanovništva u SAD-u (u prosjeku za promatrano razdoblje) posjedovao 16,27 % ukupnog dohotka SAD-a, ali samo 0,67% bogatstva SAD-a. U istom razdoblju, najbogatijih 1% u SAD-u posjedovalo je 16,11% ukupnog dohotka, ali čak 32,86% ukupnog bogatstva. Podaci dakle jasno

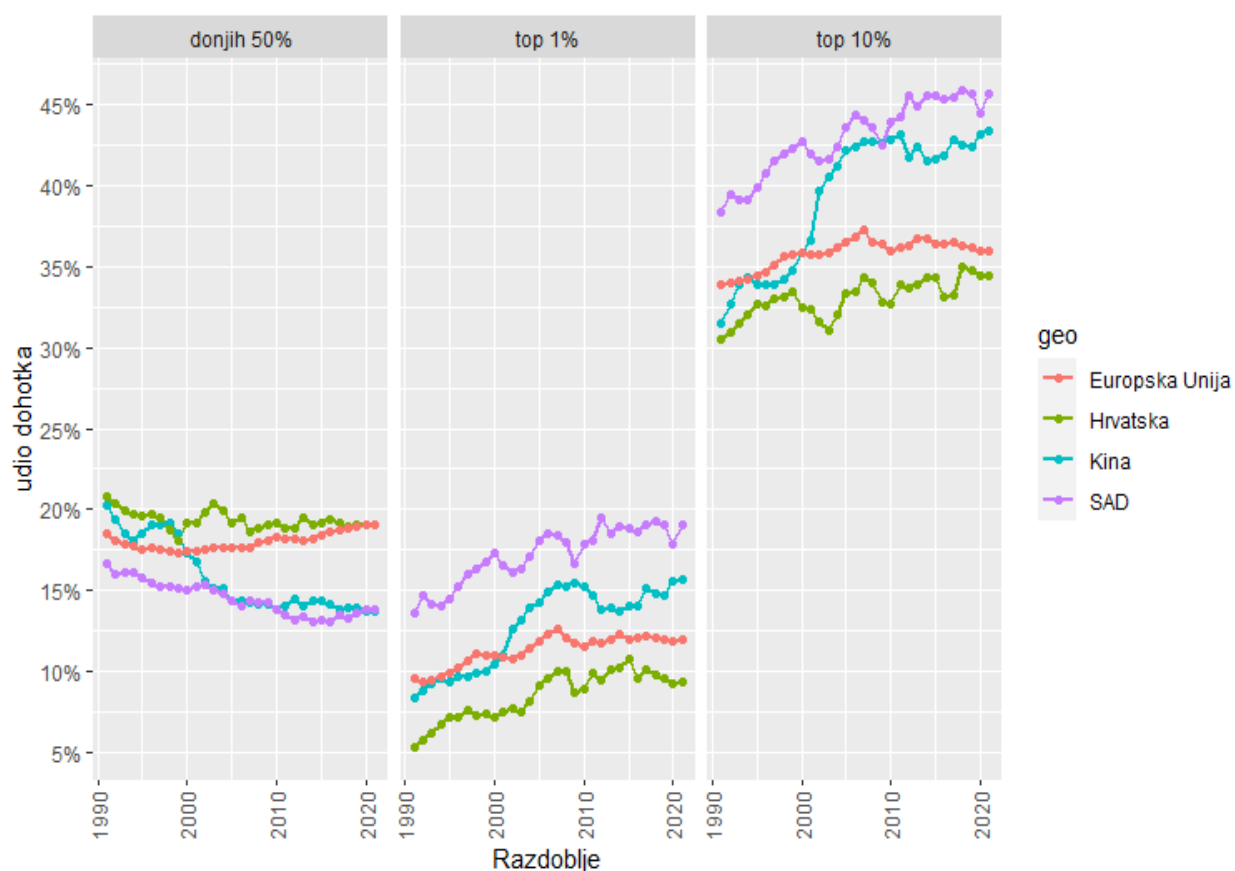
pokazuju da je nejednakost značajno veća kada se u obzir uzme bogatstvo kao ključan indikator nejednakosti stanovništva unutar države. U analizi nejednakosti po godinama, biti će prikazano da je bilo perioda unutar analize u kojima je 50% najsiromašnijih u SAD-u imalo negativne iznose neto bogatstva. To znači da su kumulativno imali više dugova nego imovine.

Hrvatska se u tablici 1 ističe s najmanjim vrijednostima nejednakosti mjereno GINI koeficijentom, ali i distribucijom bogatstva i dohotka po različitim percentilima. Hrvatska također ima najmanju razliku u nejednakosti bogatstva u odnosu na nejednakost dohotka. Dok je najsiromašnijih 50% stanovništva u Hrvatskoj u prosjeku za promatrano razdoblje posjedovalo 20,05% ukupnog dohotka, prosječni iznos bogatstva za istu skupinu percentila iznosio je „čak“ 5,19%. Veći udio bogatstva kojeg posjeduje 50% najsiromašnijih između odabranih regija i država, imala je samo Kina. Uspoređujući Hrvatsku s prosjekom EU, vidljivo je da su svi indikatori nejednakosti vrlo slični.

3.1 Nejednakost distribucije dohotka

U nastavku se analizira kretanje distribucije dohotka prema skupinama percentila stanovništva za Hrvatsku, prosjek EU te Kinu i SAD za 1991. - 2021. Slika 1 prikazuje kretanje distribucije nacionalnog dohotka prije oporezivanja za različite skupine percentila koji su prikazani na istoj skali na y osi. Na taj način je moguće vizualno usporediti razlike između najsiromašnijih 50% i najbogatijih 1% stanovništva.

Slika 1: Udio nacionalnog dohotka za odabrane percentile stanovništva, 1991.-2021.

Izvor: Alvaredo et al. (2022.)

U Hrvatskoj za 2021., udio dohotka kojeg posjeduje 1% najbogatijeg stanovništva iznosi 9,3% dok je prosjek za cijelo promatrano razdoblje bio nešto manji – 7,4%. Na grafikonu je vidljiv porast nejednakosti kroz vrijeme za Hrvatsku, ali i ostale države te svijet u prosjeku.

Slika 1 prikazuje da je najbogatijih 1% u Hrvatskoj posjedovalo manje u odnosu na promatrane države – SAD i Kinu, te u odnosu na svjetski prosjek. Ovaj pokazatelj nam, kao što je u početku poglavlja navedeno, ništa ne govori o bogatstvu među ovim zemljama. Hrvatska je negdje između bogatstva SAD-a i svijeta ako se gleda bilo koja prosječna varijabla poput BDP-a, prosječnog dohotka po stanovniku i sl., ali ima skoro trostruko manju nejednakost. Iz tog razloga je važno pažljivo interpretirati razlike između nejednakosti unutar različitih zemalja i razlike između njihovog bogatstva.

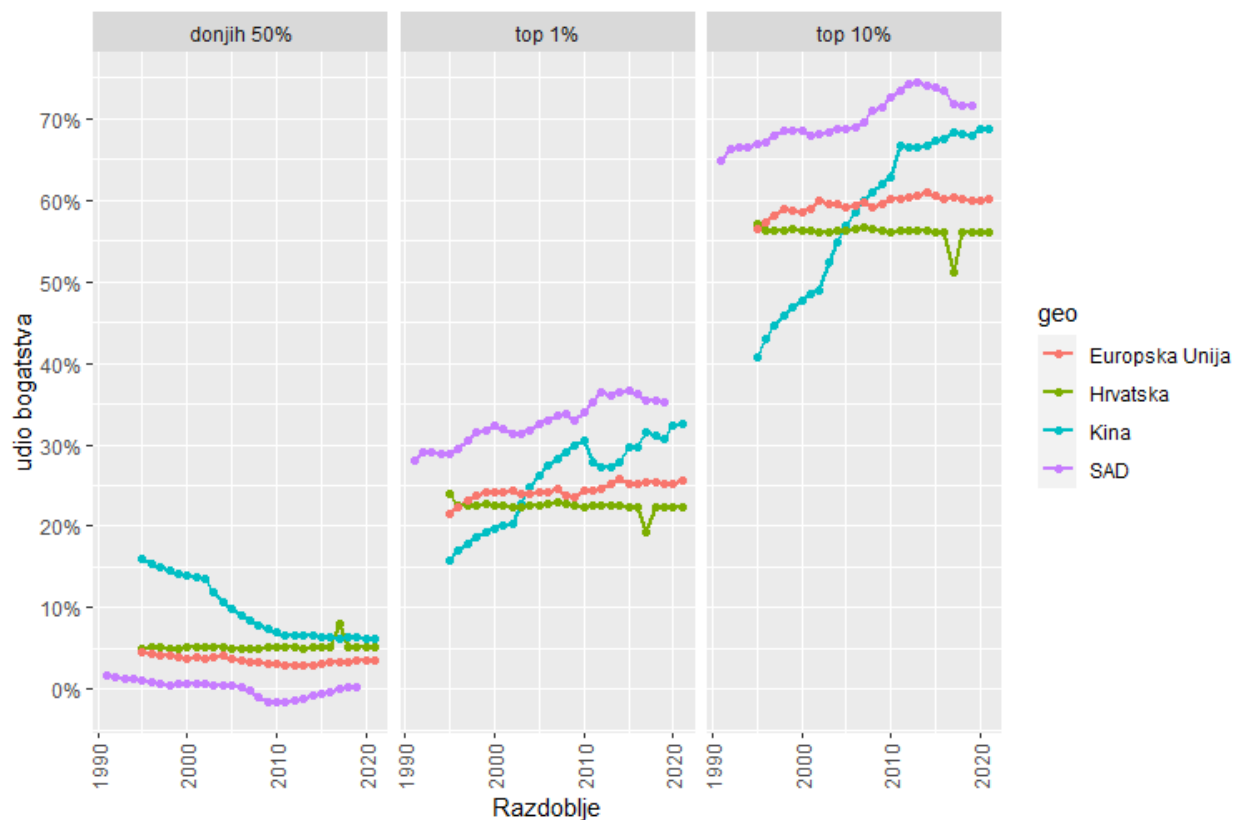
Budući da je nejednakost dohotka za SAD i prosjek svijeta približan, lako je krivo zaključiti da je problem nejednakosti u raspodjeli dohotka za svijet u prosjeku i za SAD jednak. Razlog zašto taj problem nije niti približno jednak vraća misao na raspravu o razlikama između bogatstva i nejednakosti. Najsiromašnijih 50% u SAD-u žive možda i nekoliko desetaka puta bogatiji život od najsiromašnijih 50% prosjeka svijeta ako se u obzir uzme raspoloživi dohodak. Činjenica da su najsiromašnji u SAD-u puno bogatiji od najsiromašnijih u svijetu, iako jednako nejednaki, govori da je nejednakost problem onda kada je povezana sa siromaštvom. Naravno, to ne znači da nejednakost u SAD-u ne treba analizirati i planirano smanjivati putem državnih instrumenata.

Slika 1 također prikazuje distribuciju nacionalnog dohotka za 10% najbogatijeg stanovništva. Najbogatijih 10% u prosjeku za svjetsko stanovništvo posjeduju 55% ukupnog dohotka, ali s blagom tendencijom smanjivanja kroz vrijeme. Hrvatska s druge strane ima puno manju razinu nejednakosti – najbogatijih 10% stanovništva posjeduje 31,6% nacionalnog dohotka u prosjeku za promatrano razdoblje.

3.2. Nejednakost distribucije bogatstva

Puno realističniji pokazatelj stvarne nejednakosti unutar država je nejednakost bogatstva. Bogatstvo kao širi pojam od dohotka, uključuje dohodak kao stalna primanja i svu akumuliranu imovinu poput vrijednosnih papira, nekretnina i sl. Uključivanjem bogatstva kao šireg pojma od imovine, izbjegava se mogućnost zaključivanja da je osoba s dohotkom od 1000 jedinica i kućom vrijednom milijun jedinica, siromašniji od osobe s dohotkom od 10 000 jedinica koja ne posjeduje drugu imovinu.

Slika 2: Udio nacionalnog bogatstva za odabrane percentile stanovništva, 1991.-2021.

Izvor: Alvaredo et al. (2022.)

Slika 2 prikazuje da je nejednakost bogatstva u Kini i SAD-u znatno veća nego nejednakost dohotka. Najbogatijih 1% u SAD-u posjeduju skoro 40% privatnog bogatstva, odnosno „samo“ 20% nacionalnog dohotka. Dakle, ako se mjeri bogatstvo, a ne dohodak kao pokazatelj nejednakosti najbogatijih 1%, nejednakost ispada puno veća. Zaključak da je nejednakost bogatstva veća od nejednakosti dohodaka za Kinu i SAD, može se generalizirati na sve države kao i za svijet u prosjeku i naravno Hrvatsku.

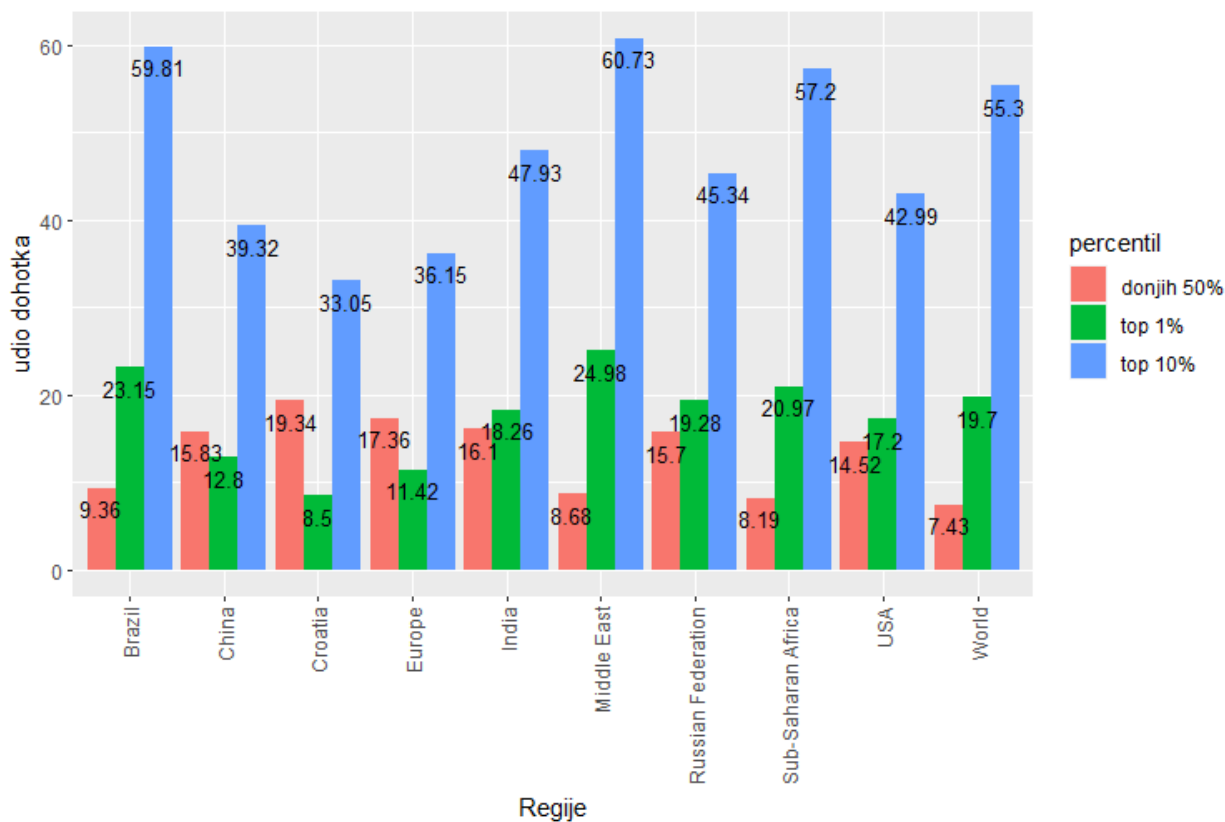
Neto bogatstvo se računa po sljedećoj formuli: privatna financijska imovina + nefinancijska imovina – privatni dug. Nevjerojatan je podatak da je udio neto financijske imovine 50% najsiromašnijih u SAD-a bio negativan između 2011. i 2017. To znači da 50% najsiromašnijih u SAD-u (pola stanovništva) u tom periodu ne posjeduju išta, tj. da je više dužno nego što posjeduje imovine. Prosječan udio ukupne privatne neto imovine za SAD u promatranom periodu je iznosio 0,6% za 50% najsiromašnijeg stanovništva.

Hrvatska je u prosjeku sa niskih 5,2% ukupnog bogatstva za 50. percentil ipak značajno iznad prosjeka svijeta i SAD-a.

3.3. Pokazatelji globalne nejednakosti

Analiza podataka o globalnoj nejednakosti koja slijedi u nastavku, pokazuje rast dohodovne nejednakosti u svim svjetskim regijama, ali po različitim stopama. Velike razlike u nejednakosti i među visoko razvijenim državama upućuje na kompleksnost problema za kojeg ne postoji jednosmjernan pristup.

Slika 3: Udio nacionalnog dohotka prema tri skupine percintila po regijama u prosjeku za promatrano razdoblje (1991.-2021.)

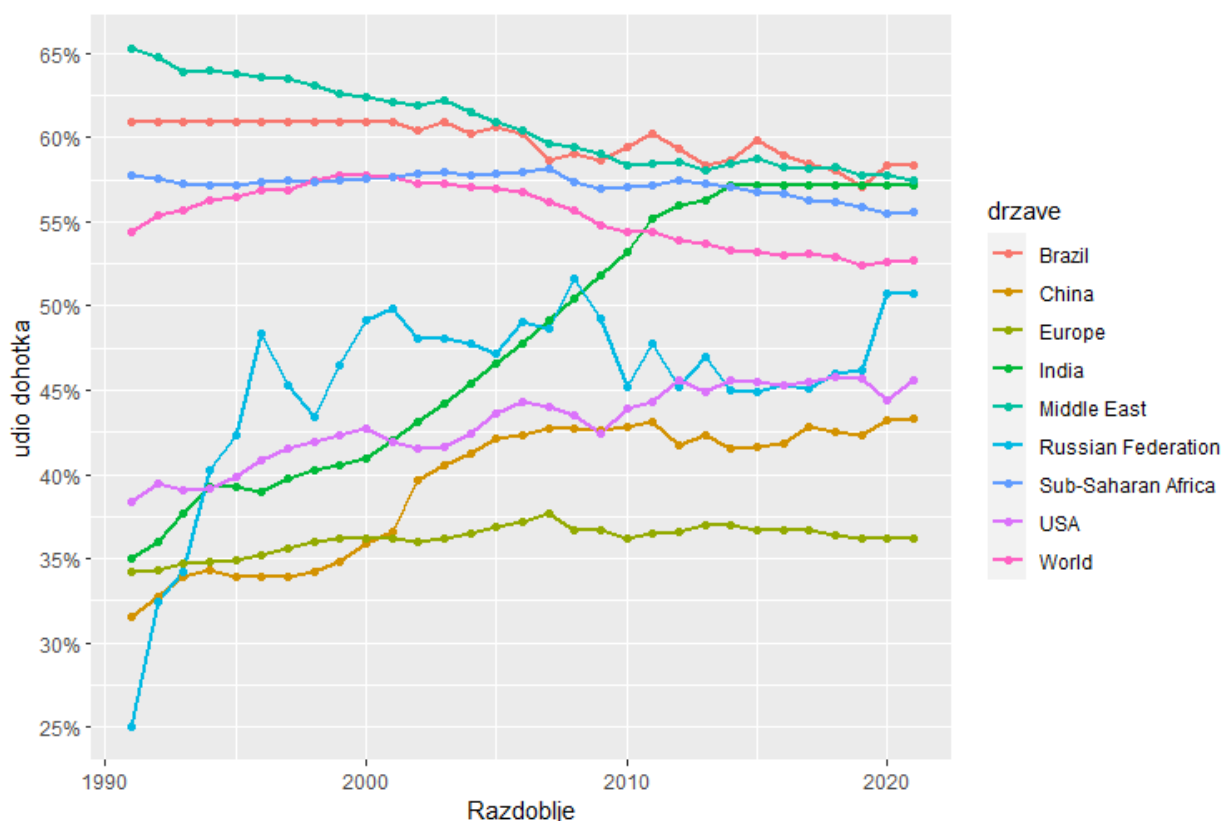

Izvor: Alvaredo et al. (2022.)

Dohodovna nejednakost varira značajno među svjetskim regijama. Najniža nejednakost je u Europi gdje 10% najbogatijih posjeduje 36% nacionalnog dohotka, a najveća na Bliskom Istoku gdje 10% najbogatijih posjeduje čak 61% dohotka.

Podatak o stanju nejednakosti ipak ne govori dovoljno o njegovim budućim kretanjima. U posljednjim desetljećima, nejednakost se povećala u gotovom svim državama, ali po različitim stopama, što možda ipak sugerira značajnost ekonomske politike unutar tih zemalja više nego objašnjenje globalnim fenomenom.

Slika 4: Udio nacionalnog dohotka za 10% najbogatijih za odabrane globalne regije

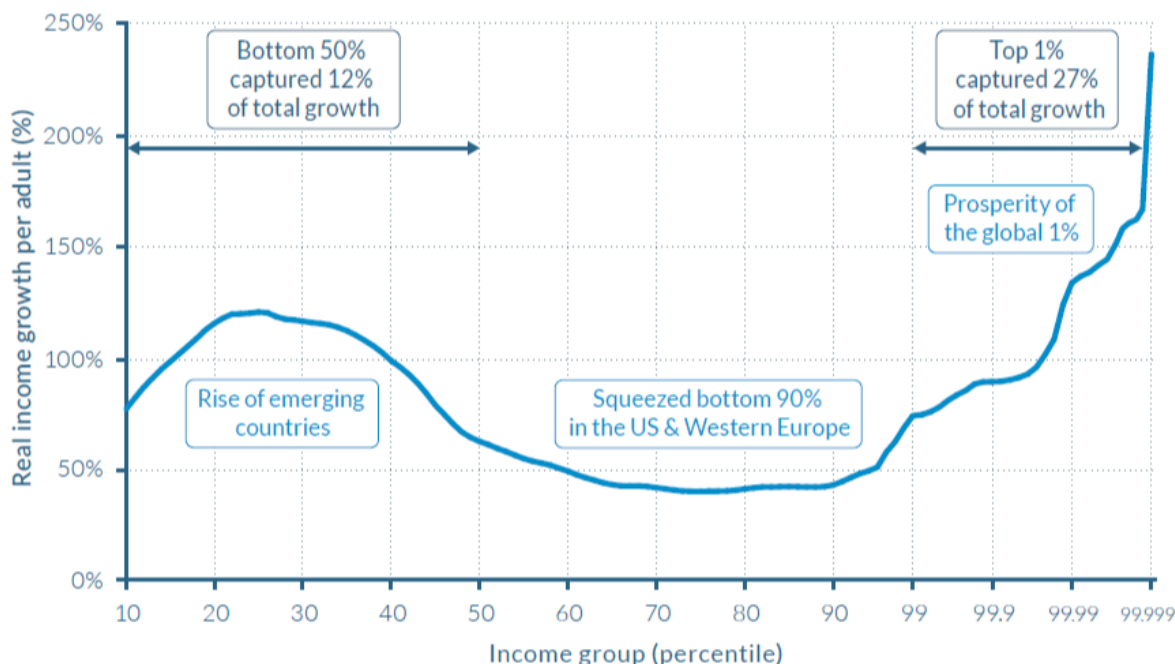
Izvor: Alvaredo et al. (2022.)

Postoje naravno i iznimke globalnog trenda. Bliski Istok, Indija i Sub-Saharska Afrika bilježe stabilnu nejednakost ili čak relativno malo smanjenje nejednakosti. Međutim, nejednakost na tako visokim razinama uz gotovo stagnirajući trend zasigurno nije optimističan zaključak.

Na globalnoj razini je nejednakost porasla od 1980. godine, unatoč snažnom gospodarskom rastu u Kini. Najsiriromašnija polovica svjetske populacije je doživjela značajan rast prihoda zahvaljujući visokom rastu u Aziji (posebno u Kini i Indiji). Međutim, zbog visoke i rastuće nejednakosti unutar zemalja, 1% najbogatijih pojedinaca u svijetu

zabilježilo je dvostruko povećanje dohotka. Rast dohotka bio je spor ili čak jednak nuli za pojedince s dohotkom između najsiromašnijih 50% i najbogatijih 1% populacije. To uključuje sve sjevernoameričke i europske skupine nižeg i srednjeg dohotka. Drugim riječima, može se zaključiti da je “srednji sloj” izvukao najmanje koristi od svjetskog gospodarskog rasta u zadnjih 40 godina.

Slika 5: Globalan rast i nejednakost, 1980-2016.

Izvor: Alvaredo et al. (2022.)

Na horizontalnoj osi slike 5, svjetska populacija podijeljena je na stotinu skupina jednake populacijske veličine i sortirane uzlaznim redom s lijeva na desno, prema razini prihoda svake skupine. Skupina najbogatijih 1% podijeljena je u deset skupina. Vertikalna os pokazuje rast ukupnog dohotka prosječnog pojedinca u svakoj skupini između 1980. i 2016. godine. Najbogatijih 1% obuhvatilo je 27% ukupnog rasta u tom razdoblju.

Dakle, osim što postoji izrazita nejednakost između najbogatijih 1% i najsiromašnijih 50%, podaci govore da je raspodjela gospodarskog rasta u zadnjih nekoliko desetljeća također išla u korist najbogatijih 1%. To ukazuje na problem rasta nejednakosti i s budućim rastom dohodaka, tj. bogatstva. Ipak, ti podaci o nejednakosti ne govore o osiromašivanju

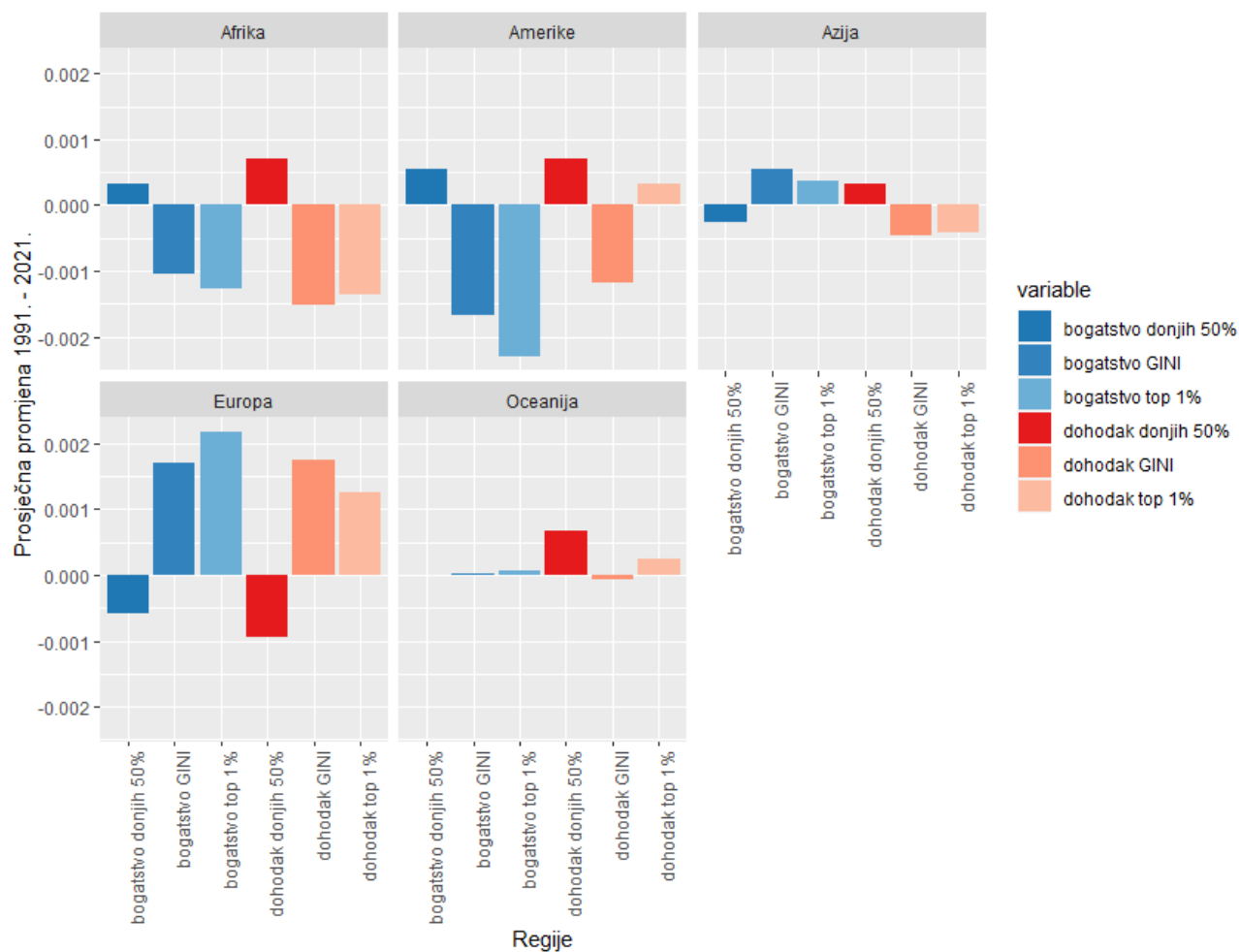
najvećih skupina, čak naprotiv dokazuje da su masovna siromaštva smanjena, a u nekim dijelovima svijeta i iskorjenjena.

3.4 Dinamika kretanja pokazatelja ekonomske nejednakosti

Analiza vremenske serije pokazatelja nejednakosti za 30 godina, može ukazati na dinamiku promjene pokazatelja nejednakosti. U nastavku se prikazuju prosječne godišnje promjene pokazatelja nejednakosti za odabrane svjetske regije na slici 6. U prilogu 1 se nalaze prosječne godišnje promjene svih pokazatelja nejednakosti za sve države u uzorku podataka. Prosječna godišnja stopa za svaki pokazatelj nejednakosti izračunala se kao linearna regresija koja opisuje odnos između vremena i pokazatelja nejednakosti. U prilogu 1 stupac "estimate" predstavlja koeficijent nagiba procijenjene jednadžbe, odnosno prosječnu godišnju stopu rasta. Ukupno se procijenjuje prosječna godišnja stopa rasta udjela dohotka i bogatstva za 1% najbogatijih i 50% najsiromašnijih te GINI koeficijent bogatstva i dohotka.

Negativan procijenjeni koeficijent se interpretira kao smanjenje pokazatelja nejednakosti, a pozitivan koeficijent kao porast pokazatelja nejednakosti. U prilogu se prikazuje i statistička značajnost procijenjenih koeficijenata, a crvenom bojom su označeni statistički neznačajni koeficijenti, odnosno prosječne godišnje stope rasta. Iz podataka je vidljiva vrlo mala prosječna godišnja promjena pokazatelja nejednakosti za sve države u uzorku, što znači da nejednakost generalno stagnira, odnosno mijenja se vrlo niskog intenziteta. U kraćem vremenskom periodu zato ne možemo očekivati značajnije promjene pokazatelja nejednakosti po pojedinim državama ili svjetskim regijama.

Slika 6: Prosječne godišnje stope pokazatelja nejednakosti za 1991. - 2021. za odabrane regije

Izvor: Alvaredo et al. (2022.)

Slika prikazuje da su promjene pokazatelje ekonomske nejednakosti tijekom vremena vrlo male, odnosno da većinom stagniraju. Iz konteksta regija, najzanimljivije je izvojiti Europu čiji pokazatelji nejednakosti bogatstva i dohotka za top 1% najbogatijih raste, a za donjih 50% stanovništva pada. To znači da je prisutan trend porasta nejednakosti u Europi.

3.5. Pokazatelji nejednakosti za SAD i Kinu i uloga državnih transfera

U poglavlju 2.1 je objašnjeno da nejednakost sasvim sigurno predstavlja manji problem u onim zemljama gdje siromaštvo ne postoji, međutim još uvijek ne postoji jasan zaključak o tome postoji li veća nejednakost u razvijenim i bogatim zemljama, ili u siromašnim i nerazvijenim zemljama. Da bi se taj zaključak donio, potrebno je analizirati nejednakosti unutar različito razvijenih zemalja, a u nastavku će se za primjer uzeti Kina i SAD. Također je potrebno analizirati utjecaj poreza i transfera na smanjenje nejednakosti, odnosno vidjeti je li država efikasnija u raspodjeli transfera za razvijene ili nerazvijene zemlje.

SAD je jedan od najboljih primjera liberalnog kapitalizma, velikog bogatstva pojedinaca, često prikazivan kao država prepuna prilika uz što se veže i poznati “Američki san”. Međutim, SAD je također najčešće kritiziran zbog velikog problema nejednakosti, ali i siromaštva unutar bogatog i razvijenog gospodarstva. U poglavlju 3.1. prikazani su podaci koji govore da pola stanovnika SAD-a, dakle 50% najsiromašnijih ne posjeduje ikakvu neto imovinu zbog opterećenosti privatnim dugom. Stoga je nejednakost distribucije bogatstva u SAD-u jedan od ekstremnijih primjera nejednakosti u svijetu što je zanimljivo budući da je SAD jedna od najbogatijih zemalja svijeta.

Tablica 2: Rast nacionalnog dohotka u SAD-u od kraja 2. sv. rata

Income group	Factor income growth		Pre-tax income growth		Post-tax income growth	
	1980-2014	1946-1980	1980-2014	1946-1980	1980-2014	1946-1980
Full Population	61%	95%	61%	95%	61%	95%
Bottom 50%	-4%	95%	1%	102%	21%	130%
Middle 40%	41%	106%	42%	105%	49%	98%
Top 10%	120%	82%	121%	79%	113%	69%
Top 1%	197%	49%	205%	47%	194%	58%
Top 0.1%	318%	57%	321%	54%	299%	104%
Top 0.01%	455%	79%	454%	75%	424%	201%
Top 0.001%	637%	60%	636%	57%	617%	163%

Izvor: Piketty et al. (2016.)

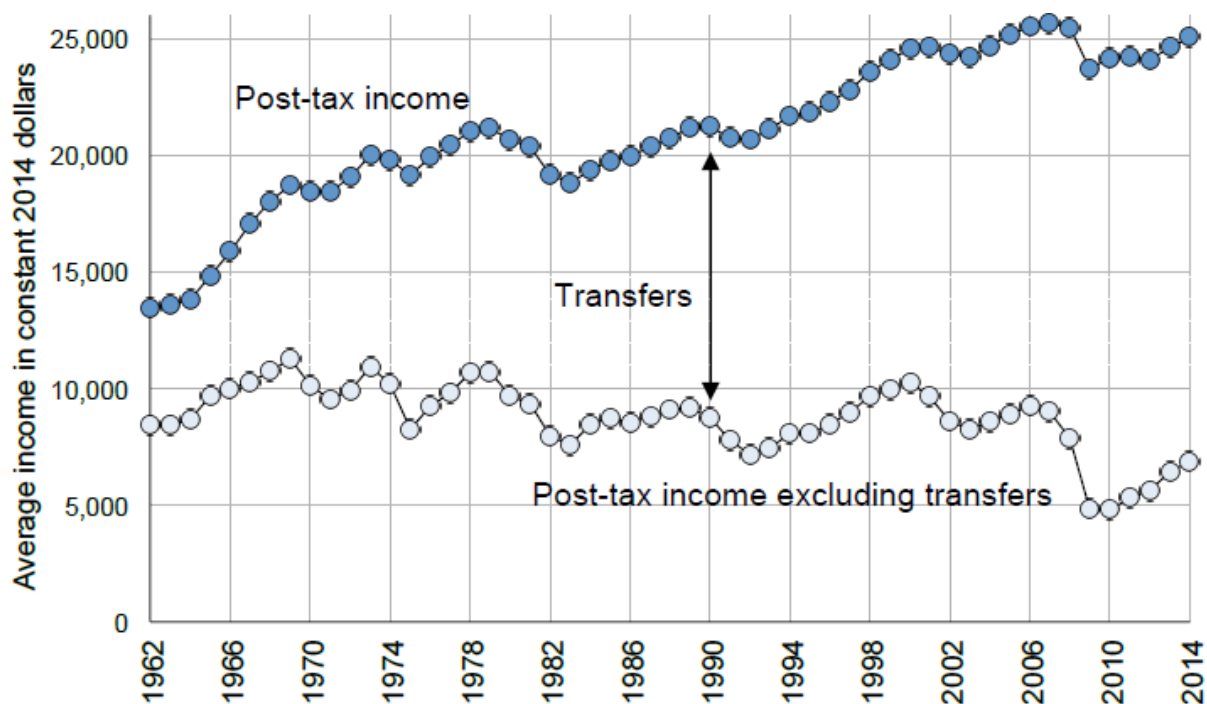
Rast nacionalnog dohotka u SAD-u od 2. sv. rata podijeljen je u dva razdoblja u tablici 2. Prvo razdoblje obuhvaća rast dohodaka od 1946. do 1980., a drugo razdoblje obuhvaća rast dohodaka od 1980. do 2014.

Rast dohotka podijeljen je na populacijske grupe na način da pokazuje koliki udio od novog gospodarskog rasta dobiva svaka populacijska skupina i koliki je taj udio s obzirom na prije i poslije oporezivanja dohotka. Odmah je vidljiv rastući niz postotaka povećanja dohotka kako se smanjuje udio dohodovnih skupina. Što je dohodovna skupina veća, to je manji rast dohotka prisutan od kraja 2. sv. rata do danas. Najveće koristi gospodarskog rasta u tom razdoblju, kako se i moglo pretpostaviti, imale su najbogatije, a ujedno i najmanje dohodovne skupine. Tako npr. najbogatijih 1% stanovništva bilježi rast dohotka od 205% prije oporezivanja, dok najsiromašnijih 50% bilježi rast dohotka od samo 1% prije oporezivanja.

Međutim, stvari nisu toliko zabrinjavajuće ako se pogleda utjecaj države, tj. oporezivanja na te iste dohodovne skupine. Naime, u zadnjem stupcu tablice 2, prikazano je povećanje dohotka nakon oporezivanja u istom razdoblju. Uspoređivajući povećavanje razlika u dohotku stanovništva za najsiromašnije i najbogatije skupine, može se zaključiti da je državno oporezivanje urodilo plodom na način da je povećavalo dohotke najsiromašnijih, a smanjivalo dohotke najbogatijih. Iako su razlike u rastu dohotka između bogatih i siromašnih u SAD-u ogromne u korist bogatih, činjenica je da bi te razlike bile daleko veće i zastrašujuće da ne postoji proces oporezivanja kojim se vrši upravo redistribucija bogatstva.

Postoji još jedan koristan grafikon koji pokazuje utjecaj države u SAD-u na smanjivanje dohodovnih razlika putem državnih transfera (slika 6).

Slika 7: Razina dohotka najsiromašnijih 50% stanovnika i uloga transfera

Izvor: Piketty et al. (2016.)

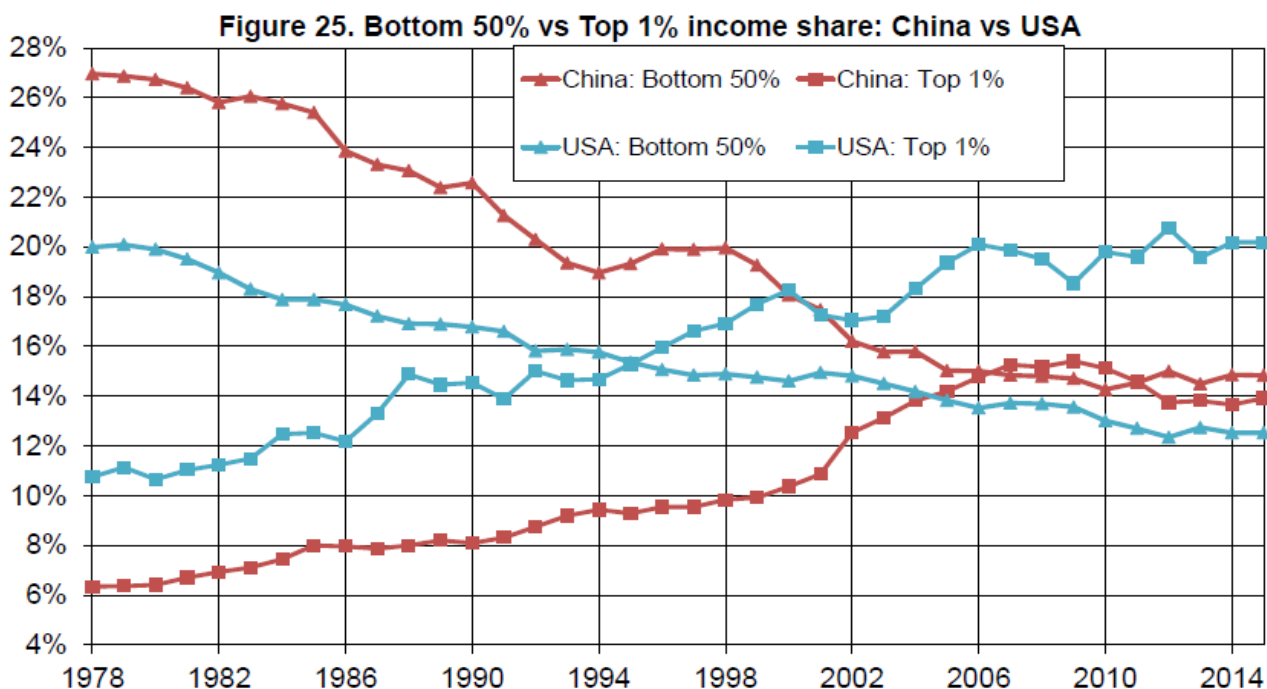
Slika 6. prikazuje prosječnu razinu dohotka izraženu u dolarima za najsiromašnijih 50% populacije u SAD-u. Bijela linija pokazuje da bi bez državnih transfera, realna razina dohodaka polovice najsiromašnijih bila niža u 2014. u odnosu na 1962. godinu. Međutim, zbog uloge transfera u redistributivnoj funkciji države, prosječni dohotci za siromašnju polovicu populacije SAD-a rastu po rastućoj stopi. Drugim riječima, transferi povećavaju razinu dohotka najsiromašnijih po rastućoj stopi.

To implicira dva zaključka. Prvo, državni transferi su efikasan alat za povećavanje dohotka najsiromašnijih i njihova uloga raste kroz vrijeme. Drugi zaključak je da bi polovica stanovništva u SAD-u danas imala manju razinu dohodaka nego prije 50 godina da ne postoje državni transferi. Dakle, bez intervencije države, razlike između najsiromašnijeg stanovništva koje čine polovicu ukupnog broja stanovnika i najmanjeg dijela koje čine bogati, bi strahovito rasle što zapravo današnju ulogu države pretvara u imperativ. Nužnost državne intervencije u području preraspodjele da spasi katastrofu u razlikama dohodaka također govori i o mogućoj socijalnoj krizi u slučaju da državni aparati samo djelomično zakažu.

Usporedba Kine i SAD-a zanimljiva je zbog toga što Kina još uvijek predstavlja državu s jako puno siromašnih, iako je u zadnjih nekoliko desetljeća taj trend promijenjen. Kina je ekstremno siromaštvo gotovo potpuno pobijedila što se velikim dijelom pripisuje globalizaciji. U procesu poboljšavanja životnih uvjeta i povećavanja bogatstva, mnogim se Kinezima bogatstvo povećalo i nekoliko puta što je razumno s obzirom na jako niska početna primanja. Taj proces rasta bogatstva nije zaobišao niti one najbogatije pa je prisutan rast nejednakosti i u Kini. Ipak, ukoliko je rast nejednakosti bila cijena za pobjedu ekstremnog siromaštva i rast bogatstva najsiromašnijih, rast nejednakosti treba prihvatiti kao nužno zlo koje je zapravo sekundarne važnosti u odnosu na proces smanjivanja siromaštva.

SAD se s druge strane u gospodarskom razvoju više ne može okretati ka smanjivanju ekstremnog siromaštva jer su razine siromaštva u SAD-u još uvijek bogati snovi za mnoge zemlje u razvoju. Pitanje je onda, predstavlja li rast nejednakosti u SAD-u problem, nakon što su razine bogatstva i za one najsiromašnije daleko iznad razina ekstremnog siromaštva koje usporava gospodarski rast u zemljama u razvoju.

Slika 8: Dohodovna nejednakost: Kina i SAD

Izvor: Piketty et al. (2016.)

Sa slike 8 vidljivo je da razlika u dohotcima između najbogatijih 1% i najsiromašnijih 50% u SAD-raste puno brže nego u Kini. Kina je dosegla razinu na kojoj je dohodak najbogatijih 1% i najsiromašnijih 50% približno podjednak i koji stagnira zadnjih 10 godina. U SAD-u sa druge strane, dohodak 1% najbogatijih raste, dok dohodak 50% najsiromašnijih i dalje pada.

Zanimljiva je i možda suštinska analiza u trendovima od početka do kraja promatranog razdoblja. 1978. godine, kada je Kina još bila slabo razvijena zemlja s velikim stopama ekstremnog siromaštva, najsiromašnijih 50% su imali puno više od najbogatijih 1% populacije. Od tada se taj trend počeo mijenjati u korist malog broja bogatih sve do danas. Najsiromašnijih 50% osjetilo je smanjenje ukupnog nacionalnog bogatstva, a najbogatijih 1% povećanje.

Identična stvar dogodila se i u SAD-u, samo što je tamo taj trend rasta nejednakosti između 1% bogatih i polovice stanovništva nastavljen. Ukoliko pretpostavimo da će Kina nastaviti svoj gospodarski rast u smjeru razvijenih ili bolje rečeno bogatih zemalja poput SAD-a, za očekivati je da će i u Kini rast nejednakosti rasti.

To nas opet vraća na staru raspravu Scheidela (2017.) koji kaže da je jednakost moguća samo u teškim ekonomskim katastrofama ili prigodnim nepogodama, a to je možda upravo Kina sredinom prošlog stoljeća - prepuna ekstremnog siromaštva i prepoznata kao slabo razvijena zemlja. U tim uvjetima je moguće očekivati manju razinu nejednakosti kao što je vidljivo na slici 7 jer je jednakost tada nužnost za sve siromašne i gladne. Kada se država počinje razvijati i gospodarski jačati, za očekivati je da će nejednakost rasti kao što su to dakle primjeri SAD-a i Kine. Na kraju je najsigurniji zaključak da što je zemlja siromašnija nejednakost je manja, a što je zemlja bogatija, to je nejednakost bogatstva veća što je dakle i vidljivo i iz analize podataka Kine i SAD-a.

4. Zaključak

Nejednakost kao pojam u analizi bogatstva i dohodaka u svim populacijama svih država postoji i ona je u suštini neizbježna iz jednostavnog razloga što jednakost ne postoji. Međutim, ekonomska nejednakost diskutabilno je pitanje koje se često ističe u ekonomskim i političkim raspravama. Nejednakost kao problem može postojati jedino u kombinaciji sa siromaštvom, jer u situaciji da siromaštvo ne postoji, nema razloga, a još manje i načina da se nejednakost u društvu zamijeni jednakošću. Analizom podataka o nacionalnim dohotcima Kine i SAD-a, upravo se potvrđuje ta teza – što je Kina u prošlosti bila siromašnija, imala je manje razine nejednakosti. Ogromnim ekonomskim rastom Kina je, osim iskorjevanja ekstremnog siromaštva, povećala i stope nejednakosti dohodaka i bogatstva.

Što se tiče metodologije analize nejednakosti, neto imovina (bogatstvo) je puno vjerniji pokazatelj stvarne nejednakosti od dohodaka. Analiza distribucije nejednakosti za većinu promatranih država pokazuje da je 1% najbogatijih u prosjeku duplo bogatije ukoliko se kao pokazatelj nejednakosti koristi neto imovina umjesto ukupnog dohotka. Nadalje, šokantan je podatak o distribuciji neto imovine za SAD koji govori da je pola stanovništva, tj. 50% najsiromašnijih u određenim periodima analize posjedovalo negativne vrijednosti (manje od nula) ukupne neto imovine na razini države. Posljedica je to velikog privatnog duga koji smanjuje ukupnu imovinu. Kao što je već rečeno, nejednakost nije problem ako ne postoji siromaštvo unutar države, ali podatak o distribuciji neto imovine u SAD-u implicira da distribucija privatnog duga može imati negativne posljedice na ekonomski razvoj i stabilnost. Možda se iz toga da zaključiti da nejednakost može postati problem u sadašnjim vremenima ako postoji neravnopravna distribucija privatnog duga. Tako problem nejednakosti u razvijenim zemljama ide u smjeru analize privatnog duga umjesto prema analizi siromaštva i ekstremnog siromaštva kao što je to slučaj u nerazvijenim zemljama.

Iako je ovaj rad više usmjeren prema normativnoj analizi u smislu traženja problema i potencijalnih posljedica u podacima nejednakosti, klasična pozitivistička analiza podataka o nejednakosti je jednostavna. Nejednakost raste na globalnoj razini, raste unutar država

i raste među državama. Rastu čak i stope po kojima se nejednakost na svim razinama povećava.

Je li to posljedica globalizacije ili odupiranju globalizacije nemoguće je sa sigurnošću tvrditi, ali kao što je u trećem poglavlju prikazano, nejednakost je sigurno manja pod utjecajem državne intervencije zahvaljujući prije svega instrumentu državnih transfera.

Popis literature

1. Alvaredo Facundo and Anthony B. Atkinson and Thomas Piketty and Emmanuel Saez. 2022. World Inequality Database. WID.world. <http://wid.world/data>
2. Atkinson, A. B. (2015). *Inequality: What Can Be Done?* (1st Edition). Harvard University Press.
3. Barro, R. J., i Lee, J.-W. (2010). A New Data Set of Educational Attainment in the World, 1950-2010 (Working Paper 15902). National Bureau of Economic Research. <https://doi.org/10.3386/w15902>
4. Chetty, R., i Hendren, N. (2018). The Impacts of Neighborhoods on Intergenerational Mobility II: County-Level Estimates. *The Quarterly Journal of Economics*, 133(3), 1163–1228.
5. Chetty, R., Hendren, N., Kline, P., & Saez, E. (2014). Where is the land of Opportunity? The Geography of Intergenerational Mobility in the United States *. *The Quarterly Journal of Economics*, 129(4), 1553–1623. <https://doi.org/10.1093/qje/qju022>
6. Dollar, D., i Kraay, A. (2001). *Trade, Growth, and Poverty*. World Bank. <https://doi.org/10.1596/1813-9450-2615>
7. Ferri, G. (2003). Joseph E. Stiglitz (2002) *Globalization and Its Discontents*. *Economic Notes*, 32, 123–142. <https://doi.org/10.1046/j.0391-5026.2003.00107.x>
8. Frankfurt, H. G. (2015). *On Inequality* (First Edition). Princeton University Press.
9. Galbraith, J. K. (2009). *The Great Crash 1929* (First Edition). Harper Business.
10. Marx, K. (2010). *Capital: A Critique of Political Economy, Vol. 1*. CreateSpace Independent Publishing Platform.
11. Milanovic, B. (2003). The Two Faces of Globalization: Against Globalization as We Know It. *World Development*, 31(4), 667–683.
12. Persson, T., i Tabellini, G. (1991). Is Inequality Harmful for Growth? Theory and Evidence (NBER Working Paper 3599). National Bureau of Economic Research, Inc. <https://econpapers.repec.org/paper/nbrnberwo/3599.htm>
13. Piketty, T. (2015). *The Economics of Inequality*: Belknap Press.
14. Piketty, T. (2017). *Capital in the Twenty-First Century* (A. Goldhammer, Trans.; Reprint edition). Belknap Press: An Imprint of Harvard University Press.
15. Piketty, T., i Qian, N. (2009). Income Inequality and Progressive Income Taxation in China and India, 1986-2015. *American Economic Journal: Applied Economics*, 1(2), 53–63. <https://doi.org/10.1257/app.1.2.53>
16. Piketty, T., Saez, E., i Zucman, G. (2016). *Distributional National Accounts: Methods and Estimates for the United States* (Working Paper 22945). National Bureau of Economic Research. <https://doi.org/10.3386/w22945>

17. Piketty, T., i Zucman, G. (2014). Capital is Back: Wealth-Income Ratios in Rich Countries 1700–2010 *. *The Quarterly Journal of Economics*, 129(3), 1255–1310. <https://doi.org/10.1093/qje/qju018>
18. Reardon, S. F. (2018). The Widening Academic Achievement Gap Between the Rich and the Poor. In *Inequality in the 21st Century*. Routledge.
19. Rodrik, D. (1998). Has Globalization Gone Too Far? *Challenge*, 41(2), 81–94.
20. Scheidel, W. (2017). *The Great Leveler: Violence and the History of Inequality from the Stone Age to the Twenty-First Century*. Princeton University Press.
21. Stiglitz, J. E. (2013). *The Price of Inequality: How Today's Divided Society Endangers Our Future* (Reprint edition). W. W. Norton & Company.
22. Wilkinson, R., i Pickett, K. (2011). *The Spirit Level: Why Greater Equality Makes Societies Stronger* (Reprint edition). Bloomsbury Publishing.
23. Williamson, J. G. (1997). Globalization and Inequality, Past and Present. *The World Bank Research Observer*, 12(2), 117–135.

Popis slika

Slika 1: Udio nacionalnog dohotka za odabrane percentile stanovništva, 1991.-2021.....	18
Slika 2: Udio nacionalnog bogatstva za odabrane percentile stanovništva, 1991.-2021.....	20
Slika 3: Udio nacionalnog dohotka prema tri skupine percintila po regijama u prosjeku za promatrano razdoblje (1991.-2021.).....	21
Slika 4: Udio nacionalnog dohotka za 10% najbogatijih za odabrane globalne regije	22
Slika 5: Globalan rast i nejednakost, 1980-2016.....	23
Slika 6: Prosječne godišnje stope pokazatelja nejednakosti za 1991. - 2021. za odabrane regije	25
Slika 7: Razina dohotka najsiromašnijih 50% stanovnika i uloga transfera	28
Slika 8: Dohodovna nejednakost: Kina i SAD	29

Popis tablica

Tablica 1: Prosječne vrijednosti bogatstva i dohotka prema odabranim percintilima i GINI koeficijent za 1995. - 2021. (u postocima)	16
Tablica 2: Rast nacionalnog dohotka u SAD-u od kraja 2. sv. rata	26

Prilog

Prilog 1: Prosječne stope rasta pokazatelja nejednakosti za sve država za razdoblje 1991.-2021.

kod države	naziv države	regija	GINI bogatstvo		GINI doodak		bogatstvo top 1%		bogatstvo donjih 50%		dohodak top 1%		dohodak donjih 50%	
			estimate	p.adjusted	estimate	p.adjusted	estimate	p.adjusted	estimate	p.adjusted	estimate	p.adjusted	estimate	p.adjusted
AO	Angola	Africa	0,0026112	s.n.	-0,0005912	s.n.	0,0041492	s.n.	-0,0008102	s.n.	0,0008302	s.n.	0,0002566	s.n.
BI	Burundi	Africa	-0,0002433	s.n.	0,0006997	s.n.	-0,0003540	s.n.	0,0000739	s.n.	-0,0000320	s.n.	-0,0002770	s.n.
CI	Cote d'Ivoire	Africa	-0,0014030	s.n.	0,0006787	s.n.	-0,0019333	s.n.	0,0004460	s.n.	0,0002106	s.n.	-0,0005384	s.n.
GQ	Equatorial Guinea	Africa	0,0003656	s.n.	-0,0002588	s.n.	0,0005001	s.n.	-0,0001175	s.n.	-0,0000276	s.n.	0,0000604	s.n.
ID	Indonesia	Asia	0,0000508	s.n.	0,0003978	s.n.	0,0002103	s.n.	-0,0000082	s.n.	0,0001773	s.n.	-0,0003467	s.n.
IL	Israel	Asia	0,0002221	s.n.	-0,0001051	s.n.	0,0012419	s.n.	-0,0000010	s.n.	-0,0005566	s.n.	-0,0000153	s.n.
KG	Kyrgyzstan	Asia	-0,0000215	s.n.	-0,0010577	s.n.	-0,0000350	s.n.	0,0000038	s.n.	0,0000705	s.n.	0,0007045	s.n.
KP	North Korea	Asia	0,0001518	s.n.	0,0008585	s.n.	0,0002472	s.n.	-0,0000339	s.n.	0,0006974	s.n.	-0,0004776	s.n.
LK	Sri Lanka	Asia	0,0006489	s.n.	0,0005237	s.n.	0,0010113	s.n.	-0,0001788	s.n.	0,0009484	s.n.	-0,0001823	s.n.
MA	Morocco	Africa	0,0005016	s.n.	0,0000357	s.n.	0,0010607	s.n.	-0,0001183	s.n.	-0,0003498	s.n.	0,0000935	s.n.
MK	North Macedonia	Europe	0,0000451	s.n.	-0,0001738	s.n.	0,0000636	s.n.	-0,0000087	s.n.	0,0000951	s.n.	0,0004850	s.n.
MW	Malawi	Africa	-0,0016771	s.n.	0,0008684	s.n.	-0,0017136	s.n.	0,0006386	s.n.	0,0013871	s.n.	-0,0003817	s.n.
NZ	New Zealand	Oceania	0,0000523	s.n.	-0,0021085	s.n.	0,0001211	s.n.	-0,0000100	s.n.	0,0005152	s.n.	0,0018171	0,034680589
PE	Peru	Americas	-0,0014642	s.n.	0,0003297	s.n.	-0,0011951	s.n.	0,0005756	s.n.	0,0015006	s.n.	0,0001965	s.n.
PK	Pakistan	Asia	0,0002127	s.n.	-0,0001253	s.n.	0,0003507	s.n.	-0,0000498	s.n.	-0,0000178	s.n.	0,0000775	s.n.
RW	Rwanda	Africa	-0,0015815	s.n.	0,0005870	s.n.	-0,0017645	s.n.	0,0005776	s.n.	0,0002686	s.n.	-0,0003827	s.n.
SE	Sweden	Europe	0,0004482	s.n.	0,0009409	s.n.	0,0013408	s.n.	-0,0000802	s.n.	0,0002424	s.n.	-0,0007337	0,000285314
SO	Somalia	Africa	-0,0011933	s.n.	0,0000000	s.n.	-0,0015128	s.n.	0,0004043	s.n.	0,0000000	s.n.	0,0000000	s.n.
UG	Uganda	Africa	-0,0003098	s.n.	0,0003352	s.n.	-0,0002087	s.n.	0,0001346	s.n.	-0,0003433	s.n.	-0,0002019	s.n.
VN	Viet Nam	Asia	-0,0002046	s.n.	-0,0007234	s.n.	-0,0001537	s.n.	0,0000567	s.n.	-0,0001309	s.n.	0,0002873	s.n.
AR	Argentina	Americas	-0,0017645	s.n.	-0,0030836	4,88511E-05	-0,0031618	s.n.	0,0004339	s.n.	0,0000610	s.n.	0,0020963	4,38875E-07
FI	Finland	Europe	0,0005108	s.n.	0,0021872	7,0766E-06	0,0007828	s.n.	-0,0004504	s.n.	0,0009419	s.n.	-0,0011469	1,37456E-08
IE	Ireland	Europe	0,0007798	s.n.	0,0011796	0,011907035	0,0001310	s.n.	-0,0006724	s.n.	0,0004801	s.n.	-0,0008143	0,0006981
IS	Iceland	Europe	0,0000365	s.n.	-0,0017048	0,000972182	0,0002330	s.n.	-0,0000048	s.n.	0,0000042	s.n.	0,0012798	3,91295E-06
LA	Lao PDR	Asia	0,0000667	s.n.	0,0005737	0,007951371	0,0001094	s.n.	-0,0000168	s.n.	0,0002754	s.n.	-0,0003648	0,00023959
LY	Libya	Africa	-0,0000909	s.n.	-0,0007688	2,04552E-06	-0,0001503	s.n.	0,0000205	s.n.	-0,0002393	s.n.	0,0005086	8,05036E-09
NG	Nigeria	Africa	-0,0001825	s.n.	-0,0024127	4,23213E-15	-0,0000626	s.n.	0,0000530	s.n.	-0,0005568	s.n.	0,0014907	2,12786E-17
YE	Yemen	Asia	0,0000119	s.n.	0,0008932	0,000260275	0,0000184	s.n.	-0,0000048	s.n.	0,0011076	s.n.	-0,0002395	0,000232573
CL	Chile	Americas	0,0011037	0,004157864	0,0003879	s.n.	0,0022480	0,000176882	-0,0003073	s.n.	-0,0003863	s.n.	-0,0002661	0,014315056
LU	Luxembourg	Europe	0,0000684	s.n.	0,0002636	s.n.	0,0020774	6,07386E-05	-0,0001367	s.n.	-0,0009071	s.n.	-0,0005633	s.n.
SA	Saudi Arabia	Asia	-0,0003355	s.n.	-0,0004852	2,5221E-05	-0,0016247	0,014358643	0,0000013	s.n.	0,0000038	s.n.	0,0003202	5,31555E-05

EE	Estonia	Europe	-0,0007293	1,59675E-05	-0,0014013	s.n.	0,0001786	s.n.	0,0003592	9,84366E-06	-0,0005033	s.n.	0,0007610	s.n.
EG	Egypt	Africa	-0,0007507	0,01436701	0,0008649	s.n.	0,0000248	s.n.	0,0003131	0,000545062	0,0006889	s.n.	-0,0006713	0,012780584
FR	France	Europe	0,0025680	0,000813234	-0,0009814	1,50794E-06	0,0013769	s.n.	-0,0006298	1,66947E-10	0,0001840	s.n.	0,0009812	6,63844E-14
NO	Norway	Europe	-0,0012365	0,006165747	0,0017906	0,01079445	-0,0006935	s.n.	0,0008303	0,000119149	0,0007049	s.n.	-0,0010148	0,001501159
AT	Austria	Europe	-0,0010398	8,5242E-05	-0,0002398	s.n.	0,0036596	8,19417E-10	0,0009206	1,02525E-06	-0,0005068	s.n.	0,0001598	s.n.
BD	Bangladesh	Asia	-0,0002206	2,94004E-07	-0,0004311	s.n.	-0,0003636	2,92557E-07	0,0000512	1,30868E-07	0,0001042	s.n.	0,0001964	s.n.
BE	Belgium	Europe	-0,0001301	s.n.	-0,0001636	s.n.	-0,0012869	7,97726E-06	-0,0001954	0,031191855	0,0002211	s.n.	0,0000581	s.n.
BY	Belarus	Asia			-0,0005600	s.n.					-0,0004625	s.n.	0,0003549	s.n.
CH	Switzerland	Europe	0,0016593	1,49298E-10	0,0005956	s.n.	0,0023853	1,70695E-10	-0,0005129	3,82552E-09	0,0001473	s.n.	-0,0003417	s.n.
CY	Cyprus	Europe	0,0056501	1,15683E-08	-0,0002553	s.n.	0,0090352	8,75476E-10	-0,0021410	2,83634E-08	-0,0002275	s.n.	0,0001960	s.n.
CZ	Czech Republic	Europe	0,0006772	9,6363E-11	0,0006962	s.n.	0,0018430	2,74117E-10	-0,0001276	2,95213E-11	0,0002564	s.n.	-0,0004553	s.n.
DO	Dominican Republic	Americas	-0,0028789	3,29508E-07	-0,0004167	s.n.	-0,0039718	2,57311E-07	0,0009137	4,16781E-07	0,0004652	s.n.	0,0003100	s.n.
GE	Georgia	Asia	0,0012863	3,40179E-07	0,0005302	s.n.	0,0033504	1,95683E-06	-0,0002423	2,06175E-07	0,0009768	s.n.	-0,0000825	s.n.
JO	Jordan	Asia	-0,0006776	0,035659521	-0,0005269	s.n.	-0,0010250	0,034706318	0,0001968	0,031245438	-0,0004572	s.n.	0,0004423	s.n.
KZ	Kazakhstan	Asia	0,0007389	0,000987945	0,0001708	s.n.	0,0023452	0,000313162	-0,0001281	0,001814291	0,0008686	s.n.	0,0000485	s.n.
LV	Latvia	Europe	-0,0022051	0,001848829	0,0016080	s.n.	0,0011678	5,86574E-06	0,0011683	0,000882326	0,0005793	s.n.	-0,0008980	s.n.
MO	Macao	Asia	0,0007469	9,65605E-07	0,0023170	s.n.	0,0015983	4,21346E-05	-0,0001487	5,51418E-07	0,0014244	s.n.	-0,0012054	s.n.
NE	Niger	Africa	-0,0041350	0,000983609	-0,0017328	s.n.	-0,0060097	0,000341602	0,0012313	0,002601288	-0,0015319	s.n.	0,0009013	s.n.
PS	Palestine	Asia	0,0013032	0,005871913	-0,0001485	s.n.	0,0018794	0,003106552	-0,0003968	0,010629582	-0,0004809	s.n.	-0,0000346	s.n.
PT	Portugal	Europe	0,0010973	2,74213E-05	-0,0001616	s.n.	0,0007919	4,59485E-06	-0,0006270	0,002002715	0,0002672	s.n.	0,0002503	s.n.
SG	Singapore	Asia	0,0009988	3,8946E-06	0,0021439	s.n.	0,0019893	6,23687E-05	-0,0002126	4,10345E-06	0,0009417	s.n.	-0,0009747	s.n.
SK	Slovakia	Europe	0,0048495	6,21523E-07	0,0012654	s.n.	0,0024551	6,80968E-06	-0,0027654	5,76275E-07	0,0010401	s.n.	-0,0006571	s.n.
TD	Chad	Africa	0,0008070	6,49988E-09	-0,0001997	s.n.	0,0012435	6,26893E-09	-0,0002264	8,09888E-09	-0,0000621	s.n.	0,0001890	s.n.
AM	Armenia	Asia	0,0001972	1,21646E-08	-0,0027466	0,01079445	0,0002863	1,21847E-08	-0,0000408	7,79664E-08	-0,0011873	s.n.	0,0015817	0,00655638
AZ	Azerbaijan	Asia	0,0001986	8,58429E-09	-0,0029643	0,000996175	0,0002892	6,983E-09	-0,0000434	5,54437E-09	-0,0007606	s.n.	0,0020521	0,000667419
BO	Bolivia	Americas	-0,0028425	5,03947E-07	-0,0013127	1,07058E-06	-0,0039323	3,92269E-07	0,0008998	6,44318E-07	0,0001667	s.n.	0,0008090	3,91435E-07
BR	Brazil	Americas	0,0018533	0,000178314	-0,0010741	4,75585E-07	0,0029252	5,63303E-07	-0,0005916	0,001437336	-0,0006851	s.n.	0,0006453	0,000152516
BS	Bahamas	Americas	-0,0028587	3,68811E-07	-0,0013127	1,07058E-06	-0,0039486	2,93062E-07	0,0009069	4,75998E-07	0,0001667	s.n.	0,0008090	3,91435E-07
BZ	Belize	Americas	-0,0025452	0,000111721	-0,0013127	1,07058E-06	-0,0032612	0,021732299	0,0008261	1,34725E-05	0,0001667	s.n.	0,0008090	3,91435E-07
GR	Greece	Europe	0,0076272	1,28638E-07	-0,0021127	0,011121426	0,0037717	1,53219E-05	-0,0038413	1,68862E-07	-0,0000038	s.n.	0,0014879	0,000137118
GT	Guatemala	Americas	-0,0027084	1,83621E-06	-0,0013127	1,07058E-06	-0,0037427	1,4074E-06	0,0008576	2,53889E-06	0,0001667	s.n.	0,0008090	3,91435E-07
GY	Guyana	Americas	-0,0029177	2,36662E-07	-0,0013127	1,07058E-06	-0,0040258	1,92377E-07	0,0009253	3,10164E-07	0,0001667	s.n.	0,0008090	3,91435E-07
HK	Hong Kong	Asia	0,0083151	8,68591E-13	0,0024814	7,85277E-06	0,0040958	8,44267E-09	-0,0037720	6,3638E-12	0,0013049	s.n.	-0,0013611	1,70346E-06

HN	Honduras	Americas	-0,0027601	1,52524E-06	-0,0013126	1,07058E-06	-0,0038251	1,1281E-06	0,0008722	2,1346E-06	0,0001667	s.n.	0,0008090	3,91435E-07
HT	Haiti	Americas	-0,0029203	1,74741E-07	-0,0013127	1,07058E-06	-0,0040226	1,41669E-07	0,0009266	2,21075E-07	0,0001667	s.n.	0,0008090	3,91435E-07
JM	Jamaica	Americas	-0,0029447	1,4853E-07	-0,0013127	1,07058E-06	-0,0040540	1,22862E-07	0,0009363	1,88952E-07	0,0001667	s.n.	0,0008090	3,91435E-07
ME	Montenegro	Europe	0,0003406	9,93859E-14	0,0037726	4,37545E-12	0,0004951	1,31712E-13	-0,0000728	1,55796E-13	0,0005524	s.n.	-0,0024816	1,05545E-12
NI	Nicaragua	Americas	-0,0029605	1,07687E-07	-0,0013127	1,07058E-06	-0,0040708	8,63721E-08	0,0009422	1,32676E-07	0,0001667	s.n.	0,0008090	3,91435E-07
PA	Panama	Americas	-0,0027717	1,11158E-06	-0,0013127	1,07058E-06	-0,0038352	8,18926E-07	0,0008784	1,49328E-06	0,0001667	s.n.	0,0008090	3,91435E-07
PY	Paraguay	Americas	-0,0030098	6,85642E-08	-0,0013127	1,07058E-06	-0,0041413	5,93542E-08	0,0009564	7,85155E-08	0,0001667	s.n.	0,0008090	3,91435E-07
SR	Suriname	Americas	-0,0029622	1,07687E-07	-0,0013127	1,07058E-06	-0,0040774	8,82431E-08	0,0009415	1,37399E-07	0,0001667	s.n.	0,0008090	3,91435E-07
SV	El Salvador	Americas	-0,0052474	0,000766088	-0,0022057	7,25201E-07	-0,0068319	0,000686057	0,0017255	0,000973911	-0,0004323	s.n.	0,0010983	1,74434E-10
TJ	Tajikistan	Asia	0,0001826	0,000228423	0,0015273	0,00039019	0,0002926	0,000245238	-0,0000399	0,000119149	0,0008167	s.n.	-0,0008862	0,000231429
TT	Trinidad and Tobago	Americas	-0,0027837	9,65515E-07	-0,0013127	1,07058E-06	-0,0038471	7,09632E-07	0,0008814	1,29637E-06	0,0001667	s.n.	0,0008090	3,91435E-07
UA	Ukraine	Asia	0,0010685	0,000205499	-0,0025426	0,040619767	0,0027382	0,000494941	-0,0002015	0,000171865	-0,0012097	s.n.	0,0015388	0,042610872
VE	Venezuela	Americas	-0,0029886	3,06861E-07	-0,0012039	7,94307E-05	-0,0040936	2,93062E-07	0,0009547	3,47787E-07	0,0001262	s.n.	0,0007527	3,39521E-05
CM	Cameroon	Africa	-0,0009673	s.n.	-0,0000315	s.n.	-0,0011977	s.n.	0,0003332	s.n.	-0,0013165	3,25209E-08	-0,0004577	0,001477289
ER	Eritrea	Africa	-0,0020566	s.n.	-0,0026399	s.n.	-0,0027416	s.n.	0,0006712	s.n.	-0,0043934	9,11532E-05	0,0009864	s.n.
ET	Ethiopia	Africa	-0,0020526	s.n.	-0,0026399	s.n.	-0,0027351	s.n.	0,0006683	s.n.	-0,0043934	9,11532E-05	0,0009864	s.n.
MD	Moldova	Europe	-0,0000444	s.n.	0,0001092	s.n.	-0,0000637	s.n.	0,0000090	s.n.	0,0009683	4,64087E-06	0,0001085	s.n.
MG	Madagascar	Africa	0,0009245	s.n.	-0,0005424	s.n.	0,0014709	s.n.	-0,0002501	s.n.	-0,0024846	0,046511093	0,0001477	s.n.
MN	Mongolia	Asia	0,0001099	s.n.	0,0000184	s.n.	0,0001793	s.n.	-0,0000225	s.n.	0,0005846	0,024243841	0,0001776	s.n.
MZ	Mozambique	Africa	0,0007015	s.n.	0,0007577	s.n.	0,0007280	s.n.	-0,0002655	s.n.	0,0028389	7,42006E-08	-0,0001158	s.n.
TG	Togo	Africa	-0,0008118	s.n.	0,0001511	s.n.	-0,0012488	s.n.	0,0002285	s.n.	0,0002988	0,015214749	-0,0001255	s.n.
AF	Afghanistan	Asia	0,0000169	s.n.	-0,0006400	0,028058165	0,0000271	s.n.	-0,0000029	s.n.	-0,0006046	0,002832097	0,0003985	0,013215879
BH	Bahrain	Asia	-0,0004114	s.n.	0,0005586	0,000726574	-0,0012065	s.n.	0,0000759	s.n.	0,0015408	6,33221E-08	-0,0002144	1,47343E-08
CD	DR Congo	Africa	-0,0005544	s.n.	-0,0001198	2,18402E-11	-0,0008147	s.n.	0,0001651	s.n.	0,0001027	3,09372E-11	0,0000605	1,23553E-11
CF	Central African Republic	Africa	0,0027884	s.n.	-0,0007833	1,20825E-11	0,0031045	s.n.	-0,0010176	s.n.	0,0008963	1,22E-11	0,0007748	1,25617E-11
DZ	Algeria	Africa	-0,0000288	s.n.	-0,0030292	2,28999E-13	0,0002278	s.n.	0,0000121	s.n.	-0,0014294	1,16834E-06	0,0017263	3,86965E-15
ES	Spain	Europe	0,0002414	s.n.	-0,0006954	0,000268555	0,0009554	s.n.	-0,0003289	s.n.	0,0004125	0,023287072	0,0005479	7,11249E-08
GH	Ghana	Africa	0,0000433	s.n.	0,0011518	1,65592E-08	0,0000764	s.n.	-0,0000091	s.n.	0,0008806	0,000147896	-0,0006381	1,80602E-12
HR	Croatia	Europe	-0,0003625	s.n.	0,0007369	0,003874536	-0,0003733	s.n.	0,0001816	s.n.	0,0014435	4,69073E-09	-0,0003011	s.n.
IQ	Iraq	Asia	-0,0001541	s.n.	-0,0011542	3,84116E-09	-0,0007532	s.n.	0,0000000	s.n.	-0,0014404	3,86459E-09	0,0005277	3,62886E-09
KM	Comoros	Africa	-0,0040479	s.n.	-0,0052907	7,85646E-12	-0,0049377	s.n.	0,0014039	s.n.	-0,0067349	8,1075E-12	0,0016457	7,77519E-12
MM	Myanmar	Asia	0,0000503	s.n.	-0,0016349	0,035347903	0,0000672	s.n.	-0,0000159	s.n.	-0,0021780	0,046511093	0,0007207	0,037345248
MR	Mauritania	Africa	-0,0008508	s.n.	-0,0046161	6,44175E-07	-0,0013805	s.n.	0,0002037	s.n.	-0,0041232	0,005977613	0,0020151	4,86775E-09

MU	Mauritius	Africa	0,0005301	s.n.	0,0007835	0,000365854	0,0008485	s.n.	-0,0001376	s.n.	0,0011310	3,51555E-07	-0,0002796	0,001883359
NL	Netherlands	Europe	-0,0000712	s.n.	0,0012658	1,44196E-08	0,0006410	s.n.	0,0003199	s.n.	0,0003797	0,00268724	-0,0008756	2,04236E-10
RO	Romania	Europe	0,0003586	s.n.	0,0045492	7,98035E-06	0,0005765	s.n.	-0,0000750	s.n.	0,0021069	0,004830227	-0,0027961	2,67353E-07
RS	Serbia	Europe	0,0002994	s.n.	0,0036324	2,7172E-05	0,0004370	s.n.	-0,0000639	s.n.	0,0014852	8,8671E-05	-0,0021930	6,71632E-05
SS	South Sudan	Africa	0,0000044	s.n.	-0,0002219	1,8625E-07	0,0000067	s.n.	-0,0000019	s.n.	0,0005202	1,88146E-07	0,0003677	1,8644E-07
UY	Uruguay	Americas	-0,0010165	s.n.	-0,0029528	1,96285E-05	-0,0016417	s.n.	0,0002521	s.n.	-0,0014998	0,011622976	0,0013646	4,12308E-05
UZ	Uzbekistan	Asia	-0,0001510	s.n.	-0,0013352	0,013226563	-0,0002442	s.n.	0,0000394	s.n.	-0,0003087	0,001520323	0,0009209	0,014207129
GB	United Kingdom	Europe	0,0008376	s.n.	-0,0001936	s.n.	0,0007710	0,003021713	-0,0003673	s.n.	0,0010306	0,011292084	0,0004719	s.n.
KW	Kuwait	Asia	-0,0005557	4,41033E-09	-0,0001749	7,65158E-09	-0,0027488	2,20536E-10	-0,0000045	s.n.	-0,0004499	7,33405E-09	0,0004187	7,24704E-09
LT	Lithuania	Europe	0,0000284	s.n.	0,0041164	0,000128959	0,0007850	0,000844541	0,0002347	s.n.	0,0017728	2,81486E-06	-0,0026358	0,002477045
PL	Poland	Europe	0,0003458	0,000317865	0,0037344	4,87906E-09	0,0026284	6,00481E-08	0,0000970	s.n.	0,0025817	7,86665E-10	-0,0018945	1,66054E-08
SY	Syrian Arab Republic	Asia	0,0000222	0,013191655	0,0006552	3,38679E-09	0,0000342	0,011333924	-0,0000048	s.n.	-0,0006265	2,79271E-09	-0,0005465	2,61078E-09
ZA	South Africa	Africa	0,0007769	s.n.	0,0060563	7,31905E-18	0,0033995	9,56873E-06	-0,0001256	s.n.	0,0031667	2,15536E-09	-0,0028704	4,89562E-17
DK	Denmark	Europe	-0,0002371	s.n.	0,0023494	1,06259E-11	0,0003221	s.n.	0,0011698	0,000868666	0,0014557	2,32329E-08	-0,0013040	5,1974E-11
NP	Nepal	Asia	-0,0001807	s.n.	-0,0015159	0,011708281	-0,0000231	s.n.	0,0000520	0,024452495	-0,0016635	2,05074E-09	0,0006065	s.n.
SZ	Swaziland	Africa	-0,0003832	s.n.	-0,0019103	0,000652789	0,0012545	s.n.	0,0003081	0,013524582	-0,0043160	5,75455E-07	0,0004363	s.n.
TH	Thailand	Asia	-0,0016059	0,010093665	-0,0023762	1,01216E-05	-0,0013535	s.n.	0,0006198	0,003023005	-0,0013885	0,005381034	0,0013325	5,69934E-06
BJ	Benin	Africa	0,0047555	7,85094E-12	0,0005784	s.n.	0,0063125	2,5513E-12	-0,0015554	2,09468E-11	-0,0005520	0,045158474	-0,0003875	s.n.
GW	Guinea-Bissau	Africa	0,0075492	2,04763E-07	-0,0015504	s.n.	0,0094415	5,30414E-07	-0,0025687	1,05548E-07	-0,0025250	5,34274E-07	0,0008394	s.n.
KS	Kosovo	Europe			-0,0003480	s.n.					0,0002655	0,002832097	0,0002844	0,027993012
OM	Oman	Asia	0,0003630	0,004364753	0,0000000	s.n.	0,0013832	0,005759005	-0,0000379	0,006619045	0,0000000	s.n.	0,0000000	s.n.
RU	Russian Federation	Asia	0,0051851	9,95212E-10	0,0017764	s.n.	0,0063586	0,000719481	-0,0019804	3,18395E-11	0,0030427	0,028577365	-0,0002823	s.n.
AE	United Arab Emirates	Asia	0,0009847	5,16073E-10	-0,0022626	7,94307E-05	0,0010002	2,9529E-06	-0,0003682	1,72751E-10	-0,0015406	5,90602E-16	0,0009250	0,001252525
AL	Albania	Europe	0,0001619	6,60217E-07	0,0007467	0,00952609	0,0002313	8,69515E-07	-0,0000349	3,6864E-07	0,0004542	2,30136E-06	-0,0003353	s.n.
AU	Australia	Oceania	0,0002957	1,42511E-08	0,0013364	1,30535E-08	0,0005748	5,03477E-07	-0,0000587	1,16462E-08	0,0011014	7,64273E-06	-0,0005367	1,94955E-09
BA	Bosnia and Herzegovina	Europe	0,0001112	0,003684899	0,0023644	1,68126E-06	0,0001548	0,003426654	-0,0000239	0,00338093	0,0007151	3,63918E-07	-0,0011921	2,37759E-05
BF	Burkina Faso	Africa	-0,0068525	7,39156E-09	-0,0023792	0,038875196	-0,0088646	7,79879E-10	0,0022742	3,81862E-08	-0,0032767	9,26906E-07	0,0008980	s.n.
BG	Bulgaria	Europe	0,0004404	0,007152474	0,0024255	0,001593651	0,0007019	0,006463296	-0,0000945	0,007067402	0,0022761	0,000310351	-0,0012417	0,000473308
BN	Brunei Darussalam	Asia	-0,0008839	0,001746307	-0,0004282	0,029951765	-0,0018926	0,037147405	0,0001852	0,000421224	0,0002149	0,00697443	0,0003499	0,006573367
BT	Bhutan	Asia	-0,0013958	3,80063E-09	-0,0021829	1,04173E-06	-0,0022295	2,7887E-09	0,0003634	8,55043E-09	-0,0012618	5,78762E-05	0,0010433	7,11959E-07
BW	Botswana	Africa	-0,0010720	5,03947E-07	-0,0029453	2,07816E-07	-0,0010979	5,78391E-07	0,0004074	4,926E-07	-0,0043302	3,90207E-14	0,0009510	9,17624E-05
CA	Canada	Americas	0,0002133	0,004286661	0,0011782	0,000657513	0,0004264	0,006978162	-0,0000441	0,003766911	0,0013416	0,002975944	-0,0005102	0,001883359
CG	Congo	Africa	0,0008912	4,129E-10	0,0005281	2,54115E-10	0,0010241	3,97107E-10	-0,0003205	4,77858E-10	0,0009128	2,6662E-10	-0,0002214	2,54518E-10

CN	China	Asia	0,0096901	1,78484E-12	0,0039155	1,17744E-08	0,0062121	1,26296E-10	-0,0042665	5,43648E-11	0,0024227	8,04452E-09	-0,0021794	1,03555E-09
CO	Colombia	Americas	-0,0032317	4,93752E-06	-0,0016095	2,91914E-05	-0,0044450	1,5035E-05	0,0010321	1,25425E-05	-0,0012125	4,18357E-07	0,0007205	0,006521974
CR	Costa Rica	Americas	0,0030787	0,009733486	0,0009611	0,000245845	0,0043573	0,003274973	-0,0009498	0,02382025	-0,0007382	0,044044223	-0,0006978	0,000421471
CU	Cuba	Americas	-0,0011473	0,000237916	-0,0033126	2,40187E-08	-0,0018724	0,000149354	0,0002733	0,000991168	-0,0013884	0,000172191	0,0016608	1,62614E-08
CV	Cabo Verde	Africa	-0,0071380	8,22649E-14	-0,0041827	1,49541E-15	-0,0087836	1,99783E-13	0,0024604	6,29384E-14	-0,0041097	3,79846E-15	0,0016577	1,29024E-15
DE	Germany	Europe	0,0008549	s.n.	0,0031910	3,66805E-12	0,0011897	0,000169584	-0,0004995	0,031245438	0,0015844	1,7969E-08	-0,0016996	3,18173E-12
DJ	Djibouti	Africa	0,0013752	0,003468225	0,0008007	0,004052455	0,0020648	0,002170559	-0,0003981	0,005938668	0,0003480	0,031447665	-0,0003369	0,017640932
EC	Ecuador	Americas	-0,0013524	2,89968E-06	-0,0039332	2,28138E-08	-0,0027502	0,000172168	0,0002891	1,41136E-06	-0,0027262	6,35219E-06	0,0015245	6,38722E-07
GA	Gabon	Africa	-0,0025699	4,14621E-11	-0,0022298	6,81794E-11	-0,0039313	3,28511E-11	0,0007199	8,59698E-11	-0,0025089	7,01165E-11	0,0007827	6,49818E-11
GM	Gambia	Africa	-0,0059015	6,51871E-10	-0,0038968	2,51219E-10	-0,0079333	1,73902E-09	0,0019035	3,1996E-10	-0,0018466	0,028577365	0,0020231	1,38818E-11
GN	Guinea	Africa	-0,0025453	2,64949E-06	-0,0058258	1,4456E-15	-0,0039258	1,16113E-06	0,0007029	9,31709E-06	-0,0036848	7,30956E-10	0,0030060	2,88537E-20
HU	Hungary	Europe	0,0017841	8,89295E-05	0,0033620	1,41966E-08	0,0035601	0,000120167	-0,0003208	0,000321851	0,0016719	9,71629E-07	-0,0020492	1,13029E-10
IN	India	Asia	0,0036868	4,60172E-10	0,0065299	1,14487E-18	0,0045695	1,44351E-10	-0,0012106	3,35791E-09	0,0040217	1,07652E-12	-0,0027465	2,57124E-18
IR	Iran	Asia	-0,0014365	1,39061E-06	-0,0011228	0,003131706	-0,0021001	1,47956E-06	0,0004319	1,38411E-06	-0,0013186	1,26304E-05	0,0005362	0,016319325
IT	Italy	Europe	0,0055523	1,28638E-07	0,0012710	4,14093E-05	0,0023537	2,64587E-05	-0,0034442	7,27064E-11	0,0014268	5,29762E-09	-0,0005277	0,002715583
JP	Japan	Asia	0,0003139	0,001813889	0,0017875	0,000916358	0,0005085	0,001948781	-0,0000697	0,001442038	0,0008765	0,004750834	-0,0006179	s.n.
KE	Kenya	Africa	-0,0044662	6,31075E-07	-0,0030909	2,87012E-05	-0,0059305	4,21195E-07	0,0014613	8,87197E-07	-0,0036384	5,73404E-05	0,0012165	5,45505E-05
KH	Cambodia	Asia	-0,0001811	0,006923258	-0,0037856	0,000149003	-0,0002969	0,006693431	0,0000433	0,010658002	-0,0031883	0,000294586	0,0019389	0,000105525
KR	Korea	Asia	0,0006706	5,66537E-10	0,0006035	0,011121426	0,0011200	2,19199E-09	-0,0001472	5,83377E-10	0,0012447	1,16027E-06	0,0000103	s.n.
LB	Lebanon	Asia	0,0028165	3,86509E-05	0,0017538	7,60655E-08	0,0028311	0,010653426	-0,0010482	5,46555E-06	0,0005377	6,92293E-06	-0,0007931	2,21454E-07
LR	Liberia	Africa	-0,0002028	0,000161209	-0,0004638	0,005566242	-0,0003355	0,00014964	0,0000455	0,000119149	-0,0003694	0,007813711	0,0001333	s.n.
LS	Lesotho	Africa	-0,0053317	1,08717E-07	-0,0048723	2,26979E-15	-0,0065035	2,3415E-07	0,0018481	7,1684E-08	-0,0031552	3,78595E-21	0,0022260	1,81947E-14
ML	Mali	Africa	-0,0038318	0,000608527	-0,0047993	5,98368E-08	-0,0054746	0,000212508	0,0011460	0,001962816	-0,0037800	8,79402E-08	0,0022014	4,73409E-08
MT	Malta	Europe	0,0029038	1,79733E-05	0,0018085	1,84317E-09	0,0028079	9,54614E-07	-0,0010398	2,01285E-05	0,0010467	1,17185E-07	-0,0009027	8,40967E-10
MV	Maldives	Asia	-0,0064723	7,2019E-09	-0,0060190	5,75457E-07	-0,0086405	4,85463E-09	0,0020977	1,14564E-08	-0,0088802	8,2976E-07	0,0024419	1,08991E-06
MX	Mexico	Americas	0,0033382	1,16506E-06	0,0025331	1,50306E-09	0,0042167	5,7667E-06	-0,0011668	7,30021E-07	0,0071708	1,70674E-11	-0,0001956	s.n.
MY	Malaysia	Asia	-0,0008815	5,52555E-12	-0,0023317	1,96548E-05	-0,0019307	9,64925E-16	0,0001816	1,44735E-10	-0,0016128	2,0882E-05	0,0011964	3,09815E-05
PG	Papua New Guinea	Oceania	-0,0002595	0,011068622	-0,0014607	7,3538E-06	-0,0004263	0,011333924	0,0000577	0,012890965	-0,0006223	1,0533E-05	0,0007440	7,58848E-06
PH	Philippines	Asia	-0,0031613	0,000113372	-0,0019277	1,61339E-07	-0,0047435	0,002110755	0,0009556	4,82292E-05	-0,0018531	0,000290645	0,0008600	3,12635E-07
QA	Qatar	Asia	0,0012458	1,4853E-07	0,0001857	5,22157E-09	0,0016083	4,53165E-05	-0,0004214	3,21962E-08	0,0006328	5,29762E-09	0,0000865	4,24048E-09
SC	Seychelles	Africa	-0,0006636	6,77786E-05	-0,0000957	6,29432E-10	-0,0008443	6,32941E-05	0,0002250	6,22184E-05	-0,0007903	6,4907E-10	-0,0000542	6,33853E-10
SD	Sudan	Africa	0,0003200	8,76747E-08	0,0004243	1,33173E-07	0,0005274	8,87202E-08	-0,0000719	9,44922E-08	0,0017021	1,34741E-07	0,0000964	1,18757E-07
SI	Slovenia	Europe	0,0033925	2,3656E-07	0,0014222	0,011560508	0,0061654	6,94631E-06	-0,0008921	4,03312E-07	0,0007735	0,000188891	-0,0007654	0,024625834

SL	Sierra Leone	Africa	-0,0036471	7,01721E-05	-0,0053132	1,26019E-08	-0,0051557	4,88189E-05	0,0011225	0,000105379	-0,0016205	0,043871294	0,0034247	1,60474E-09
SN	Senegal	Africa	-0,0025109	3,56868E-05	-0,0025773	1,18392E-05	-0,0036303	3,75784E-05	0,0007600	3,34676E-05	-0,0031191	3,422E-07	0,0010526	0,000142518
ST	Sao Tome and Principe	Africa	0,0087771	4,67846E-06	-0,0003729	5,06692E-13	0,0114196	3,75245E-06	-0,0028669	6,71827E-06	-0,0000795	1,24288E-12	0,0003073	4,64605E-13
TL	Timor-Leste	Asia	-0,0004247	0,000328431	-0,0024438	3,91474E-05	-0,0006978	0,000313162	0,0000954	0,00044067	-0,0009535	0,000276852	0,0014714	1,90355E-05
TM	Turkmenistan	Asia	0,0003542	1,14896E-06	0,0004920	7,89718E-05	0,0005514	1,18276E-06	-0,0000982	1,33648E-06	0,0003510	8,99323E-05	-0,0003282	8,31409E-05
TN	Tunisia	Africa	-0,0013655	1,49261E-10	-0,0032715	9,20337E-15	-0,0022072	1,0912E-10	0,0003390	8,03038E-10	-0,0024033	1,89561E-10	0,0016638	1,48906E-15
TR	Turkey	Asia	-0,0035160	4,1895E-05	-0,0018456	0,000167553	-0,0044626	6,44488E-05	0,0011933	3,3063E-05	-0,0012594	0,014335499	0,0010108	6,32212E-06
TW	Taiwan	Asia	0,0004119	2,8639E-05	0,0037509	2,44637E-07	0,0006120	0,005369936	-0,0000872	1,60234E-05	0,0031645	1,01821E-09	-0,0016220	0,000117367
TZ	Tanzania	Africa	0,0020577	2,74732E-05	0,0023789	7,57329E-18	0,0032664	8,62262E-06	-0,0005769	5,83266E-05	0,0026176	2,54719E-21	-0,0009322	8,78051E-14
US	USA	Americas	0,0023992	1,44568E-06	0,0022979	3,47883E-13	0,0030130	1,59512E-13	-0,0008302	0,000749656	0,0017180	6,5252E-10	-0,0010802	4,71836E-12
ZM	Zambia	Africa	0,0027560	0,00132348	0,0023087	0,005117454	0,0030344	0,002193819	-0,0010118	0,001042954	0,0018855	1,599E-07	-0,0009182	s.n.
ZW	Zimbabwe	Africa	-0,0033691	2,66672E-06	0,0013523	0,004616615	-0,0039844	4,67373E-06	0,0011914	2,04034E-06	0,0007217	0,048323229	-0,0005864	0,003101667